

ΙΕΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΟΝΗ
ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ

ΠΑΤΕΡΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

2

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ
ΑΣΩΤΟΝ ΥΙΟΝ

Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Μετάφραση - Διασκευή, Κ.Μ. Βαφειάδης
Διευθνήτης Μητροπολιτικῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν
καὶ Ἱστορικῶν Μελετῶν Ἁγίων Μετεώρων

Ἅγια Μετέωρα 2020

Ὁ Παντοκράτορας, τοιχογραφία τοῦ τρούλλου τοῦ Καθολικοῦ
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Διά πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Μετεωριτίσης, τῆς προστάτιδος καί ἐφόρου τῆς ἀγιομετεωρίτικης Θηβαΐδος προχωροῦμε στήν ἔκδοση τοῦ δευτέρου τεύχους τῆς σειρᾶς «Λόγοι Πατέρων» περιέχον τόν Λόγο τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου «εἰς τόν ἄσωτον υἱόν».

Στήν παραβολή αὐτή ἀποκαλύπτεται με τρόπο παραστατικό τό μεγαλεῖο τῆς θείας ἀγάπης καί φιλάνθρωπίας τοῦ οὐρανίου πατρός. Διανοίγεται δε μπροστά μας ὁ τρόπος με τόν ὁποῖο οφείλουμε να προσεγγίζουμε τόν Θεο καί να ζητοῦμε συγχωρηση για τίς ἁμαρτίες μας.

Τό ἥμαρτον τοῦ ἀσώτου βάζει στα χεῖλη μας λόγους μετανοίας καί συντριβῆς που οἱ σκληρές ἀπό τα πάθη καί τήν ἀδιαφορία καρδιές μας δεν μποροῦν να βροῦν.

Ἄς λάβουμε ἀπό τό στόμα τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου τό ἐφοδιο που χρειαζόμαστε για τό ταξίδι τοῦ Τριωδίου.

ου καὶ τῶν Ἁγίων Νηστειῶν που πρόκειται νά ξεκινήσουμε.

Ὁ στόχος τῆς παρουσίας σειρᾶς που δεν εἶναι ἄλλος ἀπό τήν ψυχική ὠφέλεια τῶν πιστῶν ἐπιβάλλει για ἀκόμη μία φορά ἢ μετάφραση νά γίνεται κατά τό νόημα καί κατά τό πνεύμα, με σεβασμό πάντοτε στο πρωτότυπο κείμενο τοῦ Ἁγίου Πατρὸς.

Στο τέλος τοῦ κειμένου παραθέτουμε καί τό πρωτότυπο κείμενο τῶν χειρογράφων 139 καί 336 τῆς Μονῆς μας, ἀφοῦ αὐτά παραδίδουν ἀρχαιότερη παραλλαγή τοῦ κειμένου τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

Ἡ παρούσα ἔκδοση διανθίζεται ἐπίσης με σχόλια για τήν κατασκευαστικὴ περίοδο τοῦ Τριωδίου καί τῆς Μεγάλης Σαρακοστῆς με σκοπό τήν καλύτερη κατανόηση καί βίωση τους.

Εὐχόμαστε ἢ ἀνάγνωση τοῦ Λόγου τοῦ χρυσορρήμονος πατρὸς νά ἀποτελέσει για τόν καθένα ἀφορμή μετανοίας καί ἐπιστροφῆς στήν πατρῶα οἰκεία τῆς ἀατελευτήτου βασιλείας τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Καθηγούμενος

Ἀρχιμ. Νήφων

καί οἱ συν ἐμοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

ΠΕΡΙ ΤΡΙΩΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

«Τριώδιον» καλεῖται ἐν γένει ἡ κατανυκτικὴ ἐκκλησιαστικὴ περίοδος, ἡ ὁποία ξεκινᾷ τὴν Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου καὶ τελειώνει τὸ Μεγάλον Σάββατο. Διαιρεῖται δὲ αὐτὴ σὲ τρεῖς ὑποπεριόδους. Τὰ τελούμενα κατὰ τὶς τρεῖς πρῶτες ἐβδομάδες, τὶς κατεσοχὴν ἐβδομάδες τοῦ Τριωδίου, προετοιμάζουν τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανούς, ὥστε αὐτοὶ νὰ ὑποδεχθοῦν, μὲ πνευματικὴ κατάσταση πρόσφορη, τὴν περίοδο τῶν Ἁγίων Νηστειῶν. Ἡ τελευταία περίοδος, περίοδος πνευματικῶν ἀγώνων καὶ κόπων, διαρκεῖ ἕξι ἐβδομάδες, κατὰ μίμηση τῆς τεσσαρακονθήμερης νηστείας τοῦ Χριστοῦ στὴν ἔρημο (Λουκ. δ', 1-2). Μετὰ τὸ πέρας τῶν Ἁγίων Νηστειῶν ἀκολουθεῖ ἡ πάντιμος καὶ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, ὅποτε ἐπὶ ἕξι ἡμέρες παρακολουθοῦμε καὶ συμμετέχουμε στὰ ἅγια Πάθη τοῦ Κυρίου μας, Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰδικότερα, ἡ ὀνομασία «Τριώδιο» προέρχεται ἀπὸ

τὸ ὁμώνυμο λειτουργικὸ βιβλίον, στὸ ὁποῖο περιλαμβάνονται οἱ Ἀκολουθίες τῆς περιόδου, ἔργο πολλῶν καὶ μεγάλων ποιητῶν-ὑμνογράφων τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας. Τοῦτο διότι οἱ Ἀκολουθίες τοῦ Ὁρθρου (πλὴν τοῦ Σαββάτου καὶ τῆς Κυριακῆς), ἀπὸ τὴν Δευτέρα μετὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω καὶ μέχρι τὴν Μεγάλῃ Πέμπτῃ, περιέχουν Κανόνες, οἱ ὁποῖοι δομοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει τριῶν Ὠδῶν, καὶ ὄχι ἐννέα (= ὀκτώ), ὡς εἶναι σύνηθες γιὰ τὶς ἄλλες ἐκκλησιαστικὲς περιόδους.

Ἡ Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, ὡς ἀπαρχὴ τοῦ ἱεροῦ Τριωδίου, ἐστιάζει εὐλόγως στὴν ἀναγκαιότητα τῆς Μετανοίας, προϋπόθεση τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ταπείνωση. Δύο πρόσωπα, ὁ ἁμαρτωλὸς Τελώνης καὶ ὁ «δίκαιος» Φαρισαῖος, πρωταγωνιστοῦν ὡς τυπικοὶ ἐκφραστὲς δύο ἀσύμβατων καταστάσεων, τῆς φθοροποιῦ ὑπερηφάνειας καὶ τῆς θεοποιῦ ταπεινώσεως. Ὁ Θεὸς ἀποδέχεται τὴν δέηση τοῦ ἁμαρτωλοῦ Τελώνη, καθόσον αὐτὴ συνοδεύεται ἀπὸ ἀληθινὴ ταπείνωση καὶ συντριβὴ καρδίας, ἀπορρίπτει ὅμως τὴν προσευχὴ τοῦ δευτέρου, ἀφοῦ τὴν ἀρετὴ του δὲν διαθέει ἡ ταπείνωση. Ἡ ταπείνωση ὅμως ἀποτελεῖ τὴν βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ αὐτὴ ὁδηγεῖ στὴν ἀληθινὴ καὶ ὑψοποιῶ μετάνοια, χωρὶς τὴν ὁποία οὐδεὶς δύναται νὰ σωθεῖ.

Παρομοίως τὴν δευτέρῃ Κυριακῇ τοῦ Τριωδίου, τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ, ὅπως εἶναι γνωστὴ, ἡ Ἐκκλησία διδά-

σκεῖ ἐπίσης τὴν ἀξία καὶ τὸν τρόπο τῆς μετανοίας, κυρίως ὅμως τὸ ἀκατάληπτο τῆς θείας εὐσπλαχνίας, τὸ ἄρρητο τῆς θείας φιλανθρωπίας. Σὺν τούτοις, ἡ ἐν λόγῳ Παραβολῇ ἀποτελεῖ σύνοψη τῆς θείας Οἰκονομίας, σύνοψη τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Σύμφωνα μὲ τὸ θεόπνευστο αὐτὸ κείμενο, ἀνεξάντλητο σὲ βαθιὰ νοήματα, ὁ ἀνθρωπος ἀπομακρύνεται μὲ τὴν θέλησή του, καὶ ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου, ἀπὸ τὸν πλάστη καὶ Κύριό του. Ἐν συνεχείᾳ, ὁ ἀνθρωπος παραδίδεται στὰ πάθη καὶ στὴν δουλεία τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, στερούμενος τὰ θεϊκά του χαρίσματα καὶ ὀδηγούμενος στὸν πνευματικὸ καὶ σωματικὸ θάνατο. Παρὰ ταῦτα ὁ Θεός-Πατέρας ἀναμένει καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἐπιστροφή τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου· καὶ ὅταν αὐτὸ συμβαίνει, ὄχι μόνον ἀποκαθιστᾷ τὸ πλάσμα του στὸ ἀρχαῖο του κάλλος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀναβιβάζει σὲ ὕψη χάριτος καὶ δόξης, ζηλευτὰ ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους.

Τὸ Σάββατο πρὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀπόκρεω, εἶναι γνωστὸ ὡς Ψυχοσάββατο ἢ Σάββατο τῶν Ψυχῶν. Εἶναι τὸ πρῶτο ἐκ τῶν δύο Ψυχοσαββάτων (τὸ δεύτερο τελεῖται τὸ Σάββατο πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς), τὰ ὅποια καθιέρωσε ἡ Ἐκκλησία μας ὡς ἡμέρα μνήμης τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων, καὶ μάλιστα ἐκείνων ποὺ δὲν ἀξιώθηκαν τῶν τεταγμένων μνημοσύνων. Τὰ ἐν αὐτῷ τελούμενα ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία, καθόσον

προηγούνται τῆς Κυριακῆς τῆς Ἀπόκρεω, ἡμέρα ἡ ὁποία ἀναφέρεται στήν Δευτέρα Παρουσία. Δεόμεθα δὲ τὸν Θεὸ καὶ Κύριό μας νὰ ἀναπαύσει τις ψυχὰς τῶν κεκοιμημένων καὶ νὰ ἀξιώσει αὐτοὺς τῆς οὐρανίου βασιλείας Του. Ἐπιπλέον, ἡ ἡμέρα διεγείρει πνευματικῶς τοὺς εὐσεβεῖς, καθόσον ἡ μελέτη τοῦ θανάτου ἀποτελεῖ ἐφαλτήριο γιὰ τὴν σωτηρία.

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀνάμνηση τῆς ἀδεκάστου Κρίσεως κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω τίθεται, προκειμένου νὰ μᾶς ὑπενθυμίσει ὅτι ἡ φιlanθρωπία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐκφράσθηκε στὶς προηγούμενες ἡμέρες, συναρτᾶται μὲ τὴν ιδιότητά Του ὡς Κριτοῦ ζώντων καὶ νεκρῶν. Ονομάζεται δὲ ἡ Κυριακὴ αὐτὴ «Ἀπόκρεω», ἐπεὶδὴ ἀπὸ τὴν ἡμέρα αὐτὴ καὶ μετὰ οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γευθοῦν κρέας, ἐνῶ ἐπιτρέπεται ἡ βρώση ὅλων τῶν ἄλλων τροφῶν ἀνεξαιρέτως. Πρέπει δὲ νὰ γνωρίζουμε ὅτι ἡ διάταξη αὐτὴ δὲν εἶναι μόνον προδρομικὴ τῆς τεσσαρακονθήμερης Νηστείας· παραπέμπει στήν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία αὐτοὶ μπορούσαν νὰ φᾶνε ἀπὸ ὅλα τὰ φυτὰ τοῦ Παραδείσου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ «ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ Πονηρὸν» (Γέν. Γ', 17). Ἐπειδὴ δὲ οἱ Πρωτόπλαστοι δὲν σεβάσθησαν τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, ἐκδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Παράδεισο καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάλη Του. Ἔτσι καὶ ἐμεῖς σήμερα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κρεοφαγοῦμε τὴν

έβδομάδα αυτή, ὥστε νὰ μὴν λάβουμε τὰ ἐπίχειρα ἀμαρτίας, ἀνάλογης πρὸς τὴν προπατορική.

Τὸ Σάββατο πρὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς, ἔχοντας παιδαγωγηθεῖ ἀπὸ τὸν φόβο τῆς τελικῆς Κρίσεως, οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας θεώρησαν χρησιμο νὰ μᾶς παιδαγωγήσουν καὶ μὲ ἓνα ἀκόμη μέσο: διὰ τῆς μνείας τοῦ βίου, τῶν πόνων καὶ τῶν καμάτων τῶν Ὀσίων πατέρων καὶ μητέρων. Τοῦτο δὲ ὄχι μόνον γιὰ νὰ διδαχθοῦμε ἀπὸ τὸ παράδειγμά τους, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἐνισχυθοῦμε στὸν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς· πῶς; Μὲ τὸ νὰ ἀναλογισθοῦμε ὅτι οἱ Ὅσιοι πατέρες μας, ἀπὸ τὸν Μέγα Ἀντώνιο μέχρι τὸν ὄσιο Παῖσιο τὸν Ἁγιορείτη, εἶχαν (καὶ ἔχουν) τὴν ἴδια μὲ μᾶς φύση· εἶχαν καὶ αὐτοὶ σῶμα ἀνθρώπινο, εἶχαν καὶ αὐτοὶ ἐπιθυμίες καὶ ἀδυναμίες ὡς ἄνθρωποι. Ἐντούτοις, καὶ σὲ ἀντίθεση μὲ μᾶς σήμερα, δὲν φείσθηκαν οὔτε τὸ σῶμα οὔτε τὶς ἐπιθυμίες του. Κακουχούμενοι σὲ ὅπες τῆς γῆς, σὲ σπῆλαια καὶ καλύβες, δίχως καμμιά σωματικὴ ἀνάπαυση, δίχως παρηγορία, μαχόμενοι καθημερινὰ μὲ τὸν πειρασμό, εὐαρέστησαν τὸν Κύριό τους, καὶ ἔλαβαν τὸ ἀτίμητο στέφανι τῆς νίκης ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἀγωνοθέτη Χριστό.

Ἡ Κυριακὴ πρὸ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, καλεῖται τῆς Τυρινῆς ἢ τῆς Τυροφάγου. Τὴν ἀποφράδα αὐτὴ ἡμέρα ἢ Ἐκκλησία μνεία ποιεῖται τῆς ἐξορίας τῶν Πρωτόπλαστων ἀπὸ τὸν Παράδεισο. Ἀπὸ τὴν

έπομένη ημέρα (Καθαρά Δευτέρα) ξεκινᾷ ὁ ἀδιάλειπτος καὶ κοπιώδης ἀγώνας τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν ἐπιστροφή του στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ ὅπου καὶ ἐξεβλήθη λόγῳ τῆς ἀνυπακοῆς του. Ἡ Κυριακή, λοιπόν, τῆς Τυροφάγου συνιστᾷ τὴν ἀπαρχὴ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τῆς σωτηρίας του, ἡ δὲ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ἀνακεφαλαίωση ὅλης τῆς θείας Οἰκονομίας καὶ τοῦ σωτηριώδους ἔργου τοῦ Θεοῦ.

Γιὰ τὸν λόγο αὐτό, εἶναι παράδοξο, ὅτι αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν Κυριακή, ἡμέρα θρῆνων καὶ ὀδυρμῶν γιὰ τοὺς ἀληθινούς Χριστιανούς, κορυφώνονται οἱ καρναβαλικὲς ἐκδηλώσεις, οἱ ὁποῖες, ὡς γνωστόν, συνοδεύονται ἀπὸ ἀκολασίες, γέλωτες, χοροὺς καὶ συμπόσια. Ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπομένη ἡμέρα, τὴν Καθαρά Δευτέρα, συμβαίνει δυστυχῶς τὸ ἴδιο, μὲ τοὺς χαρταετούς, μὲ τὰ δῆθεν «νησισίμα» τραπέζια καὶ τοὺς χοροὺς. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ μιαίνουμε καὶ βεβηλώνουμε τὴν ἀπαρχὴ τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε τὴν ἡμέρα αὐτὴ νὰ μείνουμε κλεισμένοι στὸ ταμεῖο τῆς καρδιάς μας, δεόμενοι πρὸς τὸν γλυκύτατο Ἰησοῦ, προκειμένου Αὐτὸς νὰ μᾶς ἐνδυναμώσῃ γιὰ τὸ πεδίο τῶν πνευματικῶν ἀγώνων, πὺ ἀνοίγεται μπροστὰ μας.

Πράγματι, ἐὰν διαβάσει ἢ ἀκούσει κανεὶς τί διδάσκουν τὰ τροπάρια καὶ οἱ ὕμνοι τῆς περιόδου τῶν Ἁγίων Νηστειῶν θὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι ἡ περίοδος αὐτὴ σηματοδοτεῖ πεδίο πάλης σκληρότατης, πεδίο ἀσκή-

σεως πνευματικῆς γιά ὄλους τοὺς Χριστιανούς, χωρίς ἐξαίρεση. Ἡ ἄσκησις δὲ αὐτὴ πραγματώνεται μὲ τὴν παθοκτόνο (καὶ ὄχι σωματοκτόνο) Νηστεία. Τί σημαίνει ὅμως «νηστεία»; Τροπάριον τοῦ Ὁρθρου τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας μᾶς διδάσκει: *Νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. Ἀληθὴς νηστεία [ἐστίν], ἡ τῶν κακῶν ἀλλοτριώσεις, ἐγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχή, ἐπιθυμιῶν χωρισμός, καταλαλιᾶς, ψεύδους, καὶ ἐπιορκίας· ἡ τούτων ἔνδεια, νηστεία ἐστίν, ἀληθὴς καὶ εὐπρόσδεκτος.*

Υπάρχει ὅμως κάτι ἀκόμη πού πρέπει νὰ γνωρίζουμε. Λόγω τοῦ πένθιμου τῆς περιόδου, ὅποτε πλὴν Σαββάτου καὶ Κυριακῆς δὲν τελεῖται θεία Λειτουργία, ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὀρίσει νὰ τελοῦνται δύο τουλάχιστον Προηγιασμένες Λειτουργίες κάθε ἐβδομάδα, ὥστε οἱ εὐσεβεῖς πιστοί, οἱ μὴ ἔχοντες κωλύματα, νὰ κωνοῦν τουλάχιστον τέσσερις φορές ἐβδομαδιαίως. Τοῦτο κρίνεται ἀπολύτως ἀναγκαῖο, διότι δίχως πνευματικὴ τροφή, δίχως τὸ πῦρ τοῦ ἁγίου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνταπεξέλθει κανεὶς στὴν δύσβατη ἀτραπὸ τῆς μετανοίας, στὸν σωτηριώδη ἀγῶνα κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν μας.

Εἰδικότερα, τὴν τρίτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, «τῆς Σταυροπροσκυνησεως», ἡ Ἐκκλησία προτίθεται τὴν προσκύνησι τοῦ Τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Αὐτὸ

ὄχι μόνον γιὰ νὰ μᾶς προΐδεάσει γιὰ τὰ γεγονότα τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ μᾶς ἐνισχύσει στὸν πνευματικὸ ἀγῶνα, διὰ τοῦ ὑπομνηματισμοῦ τῆς, διὰ τοῦ Σταυροῦ, σωτηρίας. Καὶ ὅπως κάποτε ὁ Μωϋσῆς τὰ πικρὰ ὕδατα τῆς Μερρᾶς διὰ ξύλου ἐποίησε πόσιμα (Εξ. ΙΕ', 22-27), ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία μας διὰ τῆς προσκυνήσεως τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ γλυκαίνει τὴν «πικρία» τῆς ἐγκρατείας καὶ παραμυθεῖ τοὺς ἀγωνιζομένους. Ἐπισημαίνεται ἐπίσης ὅτι κατὰ τὶς Κυριακὲς τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ὁ Βίος καὶ τὰ κατορθώματα ἐπιφανῶν Ἁγίων, ὅπως ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς (Β' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν), ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος (Δ' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν) καὶ ἡ ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία (Ε' Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν), προσάγονται ὡς παραδείγματα πίστεως, αὐταπαρνήσεως καὶ μετανοίας, τὰ ὁποῖα ὀφείλουμε νὰ μιμηθοῦμε, τὸ κατὰ δύναμιν.

Τὴν Πέμπτη τῆς πέμπτης ἑβδομάδος τῶν Ἁγίων Νηστειῶν ψάλλεται ὁ Μέγας Κανὼν (= 250 τροπάρια), ποίημα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, τοῦ Ἱεροσολυμίτου. Πρόκειται γιὰ ἄκρως κατασκευτικὸ καὶ βαθύτατα θεολογικὸ Κανόνα, στὸν ὁποῖο, σὰν σὲ ὀθόνη κινηματογράφου, παρουσιάζεται ὁλόκληρη ἡ θεία Οἰκονομία. Ψάλλεται δὲ ὁ Μέγας Κανὼν τὴν συγκεκριμένη ἑβδομάδα, προκειμένου οἱ ράθυμοι ἐμεῖς νὰ ἐνδυναμωθοῦμε, ἀκόμη μιὰ φορὰ, στὴν μάχη

κατὰ τῶν παθῶν. Τὸ δὲ Σάββατο τῆς ἴδιας ἑβδομάδος ψάλλεται ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος (5^{ος} αἰ.), πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας μας, γιὰ τὴν θαυμαστὴ σωτηρία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Βυζαντίου (6^{ος} – 9^{ος} αἰ.), ἀλλὰ καὶ πρὸς τιμὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἡ τελευταία, ἐμπίπτουσα πάντοτε ἐντὸς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, στερεῖται προεορτιῶν καὶ μεθεόρτων. Ψάλλεται δὲ ὁ Ὑμνος ὀλόκληρος αὐτὴν τὴν φορὰ, ἐφόσον ἐψάλῃ τμηματικῶς κατὰ τὶς παρελθούσες τέσσερις Παρασκευές. Ὑπενθυμίζουμε, πρὸς τούτοις, ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τεσσαρακοστῆς - ἀλλὰ καὶ κάθε βράδυ (στὸ Ἀπόδειπνο) - παρέχει μεγίστην ὠφέλειαν τοῖς πιστοῖς. Αὐτὸ διότι ἡ καθημερινὴ ἀνάγνωσις τῶν Χαιρετισμῶν ἐπιφέρει εἰς τὴν ζωὴν μας τὴν χάριν καὶ προστασίαν τῆς Παναγίας, ἀπὸ ὅλων τοῦ ὄρατου καὶ τοῦ ἀόρατου ἐχθροῦ.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς περιόδου τῶν Ἁγίων Νηστειῶν, εἰσερχόμεσθε εἰς τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα, ἐκάστη ἐκ τῶν ἡμερῶν τῆς ὁποίας ἐκφράζει νόημα βαθύ καὶ ιδιαίτερον. Οἱ τρεῖς πρῶτες ἡμέρες, ἀπὸ τὸ ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων (ὅποτε ψάλλεται ὁ Ὅρθρος τῆς Μ. Δευτέρας) ἕως τὸ ἑσπέρας τῆς Μ. Τρίτης, ἡ Ἐκκλησία μνημονεῦει σειρὰ Παραβολῶν καὶ ἀγιογραφικῶν γεγονότων, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τοὺς καρποὺς τῆς καὶ ἐν σχέσει μὲ τὴν πίστην καὶ τὴν μετάνοιαν. Δι-

ότι δίχως πίστη, ἀρετὴ καὶ καρπὸς μετανοίας δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ ἀντιληφθοῦμε τὸ μέγεθος τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἀκατανόητο τῆς μακροθυμίας Του, καὶ τὸ ἄρρητο τῆς σταυρικῆς Του θυσίας.

Ἀπὸ δὲ τὴν Μ. Πέμπτη (Μ. Τετάρτη ἐσπέρας) βιώνουμε τὸ Πάθος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, συμπάσχουμε μαζί Του. Ὡς ἐκ τούτου, οἱ ἡμέρες αὐτὲς εἶναι ἡμέρες ἀπόλυτης ἐγκρατείας καὶ περισυλλογῆς, καθόσον ὁ Κύριός μας, ὁ κτίστης τοῦ σύμπαντος κόσμου, ὁ πλάστης καὶ πατέρας μας, θανατώνεται γιὰ χάρη ἡμῶν τῶν ἀγνωμόνων. Εἶναι λυπηρὸ, ὅταν ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς ἐμπαίζεται, μαστιγώνεται καὶ σταυρώνεται, ἐμεῖς νὰ ἐπιθυμοῦμε εὐωχίες σὲ ταβέρνες καὶ καφενεῖα. Εἶναι λυπηρὸ μετὰ τὴν περιφορὰ τοῦ Ἐσταυρωμένου ἢ μετὰ τὴν πομπὴ τοῦ Ἐπιταφίου, ὅταν ὅλοι ἐμεῖς πού ἀκολουθοῦμε τὸν Χριστὸ στὸν ἐνταφιασμό Του, μαζί μὲ τὸν Ἰωσήφ Ἀριμαθείας καὶ τὸν Νικόδημο, σὲ μιὰ πομπὴ νεκρώσιμη, τὴν ὁποία τρέμουν οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι, ἐμεῖς νὰ μὴν αἰσθανόμαστε τίποτε. Εἶναι λυπηρὸ, τὸ ἅγιο καὶ Μεγάλον Σάββατον, τὴν πιὸ θλιβερὴν ἡμέραν τοῦ ἔτους, ὅταν ὁ Χριστὸς βρίσκεται στὸν Ἄδη, ὅταν ψάλλεται τὸ ἀσύλληπτης ἐμπνεύσεως Χερουβικὸ τῆς Λειτουργίας τοῦ Μ. Σαββάτου: «*Σιγησάτω πᾶσα σὰρξ βροτεῖα, καὶ στήτω μετὰ τρόμου...*», ἐμεῖς νὰ περιφερόμαστε στὶς ἀγορὲς καὶ στὶς πλατεῖες, μὲ ἀστεϊσμούς, μὲ βωμολοχίες καὶ μὲ ἄσεμνα βλέμματα, κάποιοι δὲ

ἄλλοι νὰ σπεύδουν, χωρὶς μετάνοια καὶ συντριβή, νὰ κοινωνήσουν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου μας, γιὰ τὸ «καλό»!

Ἀγαπητοὶ φίλοι ἀναγνῶστες τοῦ ἀνὰ χεῖρας τευχιδίου, τὶς ἅγιες αὐτὲς ἡμέρες τοῦ ἱεροῦ Τριωδίου, καὶ ἐν συνεχείᾳ τῶν Ἁγίων Νηστειῶν καὶ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος τὸ μόνο ποῦ πρέπει νὰ μᾶς ἀπασχολεῖ εἶναι ὁ ἀγῶνας κατὰ τῶν παθῶν, ἡ ἀδιάλειπτη καρδιακὴ προσευχὴ καὶ ἡ διαρκὴς μελέτη τῶν γεγονότων τῆς σωτηρίας μας. Αὐτὰ μόνον ἔχουν νόημα, αὐτὰ μόνον ἔχουν ἀξία.

Ἄμποτε, λοιπόν, νὰ διέλθουμε κατὰ Θεὸν τὴν ἁγία Τεσσαρακοστὴ καὶ νὰ ἐορτάσουμε δεόντως τὴν Ἀνάστασι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Εὐεργέτου, διὰ πρεσβειῶν τῆς Παναγίας τῆς Μετεωρίτισσας καὶ τῶν ἁγίων κτιτόρων μας, Ἀθανασίου καὶ Ἰωάσαφ, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν Μετεωριτῶν ἁγίων, Ἀμήν!

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος.
Από φορητή εικόνα των Τριών Ιεραρχών που βρίσκεται
στό Σκευοφυλακείο της Ιεράς Μονής Μεγάλου Μετεώρου, 16^{ος} αί.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ,
ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΣΩΤΟΝ ΥΙΟΝ

Αγαπητοὶ ἀδελφοί, ὀφείλουμε νὰ διακηρύττουμε πάντοτε τὴν φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, «καθόσον δι' αὐτῆς ὑπάρχομε, ζοῦμε καὶ κινούμαστε». Ἰδίως δὲ τοῦτο ὀφείλουμε νὰ κάνουμε τὴν περίοδο τοῦ ἱεροῦ Τριωδίου καὶ τῶν Ἁγίων Νηστειῶν, γιὰ τὴν δικὴ μας ὠφέλεια ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν εὐεργεσία ἐκείνων, ποὺ μέλλουν νὰ βαπτισθοῦν στὸ τέλος τῆς ἀγίας αὐτῆς περιόδου. Ἐφόσον διὰ τοῦ Βαπτίσματος ὄχι μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ ἔμεῖς ἔχομε σωθεῖ καὶ σωζόμεστε ἔσαεί.

Ἄς μιλήσουμε, ὅμως, περὶ τῆς θείας φιλανθρωπίας, δηλαδή γιὰ αὐτά πού εἶπε ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς, ὁ φιλάνθρωπος Υἱὸς τοῦ φιλανθρώπου Πατέρα μας, ὁ μόνος αὐθεντικός καὶ ἀρμόδιος ἐξηγητὴς τῆς Πατρικῆς εὐσπλαχνίας. Ἄς ἀναπτύξουμε τὴν Παραβολὴ τοῦ Ἀσώτου, γιὰ νὰ διδαχθοῦμε ἀπὸ αὐτὴν μὲ ποιὸ τρόπο ὀφείλουμε νὰ προσεγγίζουμε τὸν ἀπροσπέλαστο Θεό, καὶ πῶς νὰ ζητοῦμε τὴν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Ὡς εἶναι φανερό, στὸ ἐν λόγω εὐαγγελικὸ κείμενο ὁ σωτήρας μας Χριστὸς ὁμιλεῖ μὲ πνεῦμα παραβολικό, συμβολικό. Γιὰ αὐτό, ἀναφερόμενος στὸν Πατέρα Του, ὁμιλεῖ σὰν νὰ πρόκειται γιὰ κάποιον κοινὸ ἄνθρωπο, ὅπως καὶ γιὰ τοὺς δούλους, ὁμοίως ὁμιλεῖ σὰν νὰ πρόκειται γιὰ τέκνα ἀνθρώπων. Ὅλο δὲ αὐτό, προκειμένου νὰ ἀποκαλύψει τὴν ἄπειρη στοργὴ καὶ ἀγάπη Του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Κάποιος ἄνθρωπος, λέγει, εἶχε δύο υἱούς. Ποιὸς εἶναι αὐτός ὁ ἄνθρωπος; Δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν Πατέρα τῶν οἰκτιρῶν, τὸν Θεὸ πάσης παρηγορίας. Ποιοὶ εἶναι οἱ δύο γιοί; Εἶναι οἱ δίκαιοι καὶ οἱ ἀμετανόητοι ἁμαρτωλοί. Εἶναι αὐτοὶ πού τηροῦν τὰ θεῖα προστάγματα καὶ αὐτοὶ πού παραβαίνουν συστηματικὰ τὶς ἅγιες ἐντολές τοῦ Κυρίου μας. Καὶ εἶπε ὁ νεώτερος γιὸς στὸν πατέρα του. Ποιὸς εἶναι ὁ νεώτερος γιός; Εἶναι αὐτὸς πού ἔχει ἄστατη γνώμη, ὁ ἐπιπόλαιος καὶ

ἀνερμάτιστος, καὶ ὁ φερόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τῆς νεότητος καὶ τὸ φρόνημα τὸ κοσμικόν. Ὁ νεώτερος αὐτὸς γιὸς ἀναγνώρισε μὲν αὐτὸν ποῦ τὸν ἔπλασε ὡς Πατέρα, ἀλλὰ λόγῳ τῆς κακῆς του προαιρέσεως δὲν τὸν τίμησε. Ἐν συνεχείᾳ λέγει πάλι ὁ ἄσωτος γιός: *Πατέρα, δῶσε μου τὸ μερίδιον τῆς περιουσίας σου, τὸ ὅποιο μοῦ ἀνήκει. Καὶ ὁ πατέρας μοίρασε στὰ παιδιά του τὴν περιουσία. Καλὰ ἔκανε καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸν Θεό-Πατέρα τὸν θησαυρὸν τὸν θεϊκόν, ἀλλὰ ὅμως πολὺ κακῶς τὸν ἐδαπάνησε. Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μεριά, ὁ Πατέρας, ὡς κτίστης τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἔδωσε στὰ δύο Του παιδιά ὅλη τὴν κτίση, γιὰ νὰ εἶναι αὐτὴ τὸ σπίτι τους. Παρέδωσε στοὺς γιούς Του σῶμα καὶ ψυχὴ λογικὴ, ὥστε χειραγωγούμενοι ἀπὸ τὴν ἠθικὴ καὶ τὸν κατὰ Θεὸν λόγον νὰ μὴ διαπράττουν τίποτε ἀνήθικο καὶ παράλογο. Παραχώρησε σὲ αὐτοὺς τὸν Νόμον Του, τὸν φυσικὸν καὶ τὸν γραπτόν, σὰν κάποιον θεῖον παιδαγωγόν, ὥστε καλῶς παιδαγωγούμενοι νὰ ἐφαρμόσουν τὰ θελήματα τοῦ Νομοθέτου.*

Καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες μάζεψε τὸ μερίδιόν του ὁ νεώτερος γιὸς καὶ ἀπεδήμησε σὲ χώρα μακρινή. Ἐφυγε ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ ἔφυγε καὶ ὁ Θεὸς ἀπὸ αὐτόν. Ἀδελφοί μου, ὁ Κύριός μας δὲν ἐκβιάζει κανένα, καὶ βεβαίως ἐκεῖνον, ὁ ὅποιος ἀρνεῖται νὰ ὑποταχθεῖ στὸ ἅγιον θέλημά Του. Γιατὶ πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ἢ κατὰ Θεὸν ἀρετὴ εἶναι καρπὸς ἐλευθερίας, καὶ ὄχι

ἐξαναγκασμοῦ. Καὶ ἐκεῖ, λέγει τὸ εὐαγγελικὸ κείμενο, διεσκόρπισε τὴν περιουσίαν του ζῶν ἀσώτως. Ἐκεῖ δηλαδὴ ὁ ἄσωτος γιὸς ἔχασε ὅλον τὸν πλοῦτο τῆς ψυχῆς του· ἐκεῖ ναυάγησε μὲ τὶς σαρκικὲς του ἀπολαύσεις· ἐκεῖ, παίζοντας καὶ ἐμπαιζόμενος, κατήντησε πένης· ἐκεῖ ἀγοράζοντας ψυχοφθόρες ἡδονὲς καὶ γέλωτες, ἀποκόμισε αἰτίαι γιὰ δάκρυα καὶ πόνο. Καὶ βεβαίως τὶς μὲν ἀρετὲς, οἱ ὁποῖες τὸν χαρακτήριζαν, ὅταν βρισκόταν στὸ σπίτι τοῦ Πατέρα του, τὶς ἔχασε ὅλες· τὶς δὲ κακίαι, πὺ δὲν εἶχε, ἀπέκτησε γρήγορα.

Ἄφου, λοιπόν, δαπάνησε ὅλον τὸν πλοῦτο καὶ τὰ χρήματά του - διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραμείνει ὁ πλοῦτος τῆς χάριτος σὲ αὐτούς, πὺ ζοῦν μέσα στὴν ἁμαρτία καὶ τὴν αἰσχροτήτα - συνέβη στὴν μακρινὴ ἐκείνη χώρα λιμὸς μεγάλος, πείνα ἀνείπωτη. Γιὰ ποιὸ λόγο; Διότι ὅπου δὲν καλλιεργεῖται τὸ στάρι τῆς σωφροσύνης, ἐκεῖ γίνεται λιμὸς ἰσχυρὸς· ὅπου τῆς παρθενίας ὁ ἄρτος δὲν ζυμώνεται, ἐκεῖ συμβαίνει μεγάλη σιτοδεία· ὅπου δὲν φυτεύεται ἡ ἄμπελος τῆς ἐγκρατείας, ἐκεῖ πείνα μεγάλη· ὅπου ὑπάρχει εὐφορία κακῶν, ἐκεῖ πάντως συμβαίνει ἀφορία τῶν ἀγαθῶν· ὅπου ὑφίσταται ἀφθονία πονηρῶν σκέψεων καὶ πράξεων, ἐκεῖ σπανίζουν οἱ ἀρετές.

Τότε, λοιπόν, ὁ νεώτερος γιὸς ἄρχισε νὰ στερεῖται τροφῆς, καθὼς δὲν ἀπέμεινε σὲ αὐτὸν τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον τὰ θλιβερὰ ἐπίχειρα τῆς ἀσωτείας του.

Προκειμένου δὲ νὰ γλυτώσει ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὸν θάνατο ὑποτάχθηκε σὲ ἕναν πολίτη τῆς χώρας ἐκείνης. «Πολίτες» ὅμως τῆς χώρας ἐκείνης δὲν ἦταν ἄλλοι ἀπὸ τοὺς δαίμονες. Τί ἔπραξε ὁ πολίτης ἐκεῖνος; Τὸν ἔστειλε στοὺς ἀγροὺς του νὰ βόσκει χοίρους, τὸ πλέον ἀτιμωτικὸ ἐπάγγελμα στὰ χρόνια ἐκεῖνα. Διότι ἔτσι τιμοῦν οἱ δαίμονες ἐκείνους, πὺ τοὺς τιμοῦν· ἔτσι ὑπηρετοῦν, ὅσους τοὺς ἀγαποῦν· τέτοιες δωρεὲς χαρίζουν σὲ αὐτούς, πὺ πρόθυμα τοὺς ὑπακούουν. Λέγει τὸ κείμενο: *Καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ γεμίσει τὴν κοιλιά του μὲ τὰ ξυλοκέρατα, τὰ ὁποῖα ἔτρωγαν οἱ χοῖροι.* Τί σημαίνουν τὰ «ξυλοκέρατα πὺ ἔτρωγαν οἱ χοῖροι»; Ἡ γεύση τῶν χαρουπιῶν εἶναι γλυκεῖα ἀλλὰ καὶ δυσάρεστη στὴν συνέχεια. Τέτοια εἶναι καὶ ἡ γεύση τῆς ἁμαρτίας· εὐφραίνει μὲν γιὰ λίγο, κολάζει ὅμως πολὺ· τέρπει πρόσκαιρα καὶ μαστίζει αἰώνια.

Κάποια στιγμή ὁ Ἄσωτος ἦλθε στὸν ἑαυτὸν του, συνειδητοποίησε καὶ θυμήθηκε τὴν μακάρια ζωὴ στὸ πατρικὸ του σπίτι καὶ συνάμα τὴν τωρινὴ του ἀθλιότητα. Ἀναλογίστηκε ποιὸς ἦταν, ὅταν βρισκόταν στὴν ὑπηρεσία τοῦ γλυκύτατου Πατέρα καὶ Θεοῦ, πὺς δὲ κατήντησε, ὅταν ὑποτάχθηκε στοὺς δαίμονες καὶ τὰ θελήματά τους. Λοιπὸν, ἀφοῦ ἔφερε στὸν νοῦ του ὅλα αὐτά, εἶπε: «πόσοι μισθωτοὶ τοῦ πατέρα μου τρώγουν ψωμὶ περίσσιο, ἐγὼ δὲ πεθαίνω τώρα ἀπὸ τὴν πείνα; Πόσοι Κατηχούμενοι, πόσοι ἀπὸ αὐτοὺς πὺ διδά-

σκονται κάθε μέρα τὰ θεῖα Δόγματα καὶ Μυστήρια, εὐφραίνονται ἀπὸ τὸ ἄκουσμα αὐτῶν, ἐνῶ ἐγὼ πεινῶ γιὰ τὰ θεῖα λόγια; ὦ, μὲ πόσα κακὰ ἔντυσα τὸν ἑαυτὸ μου! Γιὰ ποιό λόγο ἐγκατέλειψα τὴν μακάρια ἐκείνη ζωή; ὦ, πόσων ἀγαθῶν στερήθηκα καὶ στεροῦμαι! Γιατὶ νὰ εἰσέλθω στὴν κοιλάδα τοῦ θανάτου; Τώρα ἔμαθα ἀπὸ αὐτὰ πὺν ἔπαθα, πῶς δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ἐγκαταλείπει τὸν Θεό· τώρα ἔμαθα πῶς πρέπει νὰ παραμένω κοντὰ σὲ Αὐτόν, ὁ ὁποῖος πάντοτε προστατεύει ὅσους εἶναι πλησίον Του· τώρα καταλαβαίνω ὅτι δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ἐμπιστεύεται τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμοὺς του ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκάθαρτους δαίμονες, οἱ ὁποῖοι διδάσκουν καὶ ὠθοῦν ἀσταμάτητα σὲ κάθε φθορὰ καὶ ἀκαθαρσία».

Τί λοιπὸν λέγει μετὰ ὁ Ἄσωτος; «Θὰ σηκωθῶ καὶ θὰ πάω στὸν πατέρα μου. Θὰ ἐπιστρέψω καλῶς ἀπὸ ὅπου κακῶς ἔφυγα. Θὰ πάω στὸν Πατέρα μου, σὲ αὐτὸν πὺν μὲ ἔπλασε, στὸν δεσπότη μου, στὸν κηδεμόνα καὶ προνοητὴ μου· θὰ ἐπιστρέψω στὸν Πατέρα μου, ὁ ὁποῖος μὲ περιμένει ἀπὸ χρόνια νὰ ἐπιστρέψω· θὰ γυρίσω στὸν Πατέρα μου, ὁ ὁποῖος ὑποδέχεται μὲ εὐμένεια καὶ ἀγάπη αὐτοὺς πὺν ἐπιστρέφουν ἐν μετανοίᾳ στὴν Ἐκκλησία Του. Λοιπὸν, θὰ σηκωθῶ νὰ πάω στὸν πατέρα μου καὶ θὰ τοῦ πῶ: Πατέρα μου, ἀμάρτησα στὸν οὐρανὸ καὶ ἐνώπιόν Σου, δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ ὀνομάζομαι γιὸς σου· κάνε με σὰν ἕναν ἀπὸ τοὺς μισθωτοὺς

δούλους Σου. Νομίζω πώς αρκεί τὸ ὄνομα τοῦ Πατέρα μου, γιὰ νὰ Τὸν συγκινήσει· νομίζω πώς εἶναι ἀρκετὰ τὰ λόγια ποὺ θὰ τοῦ ἐξομολογηθῶ, προκειμένου νὰ σωθῶ. Γιατὶ δὲν μπορεῖ ὁ δικός μου Πατέρας, ἀκούγοντας τὸ ὄνομά Του ἀπὸ τὰ χεῖλη μου, νὰ μὴ φανεῖ καὶ στὰ ἔργα Πατέρας· δὲν δύναται νὰ μὴ μὲ σπλαχνιστεῖ, ἐφόσον Αὐτὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς εὐσπλαχνίας· δὲν μπορεῖ νὰ μὴ μοῦ δώσει ἄφεση γιὰ τὰ ἁμαρτήματά μου, μόλις ἀκούσει τὸ «Ἡμαρτον» καὶ δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ξεχάσει τὴν δίκαιη ὀργή Του, μόλις ἀκούσει τὴν φωνή μου. Ἄν καὶ ἄσωτος, γνωρίζω πόση δύναμη ἔχει ἡ μετάνοια· γνωρίζω πόσο ἰσχυρὰ εἶναι τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας· γνωρίζω ἐπίσης ὅτι κάθε ἁμαρτωλός, ὁ ὁποῖος προσφεύγει στὸν Θεὸ μὲ δάκρυα θερμά, λαμβάνει τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του. Γνωρίζω τοῦ Κυρίου μου τὴν ἀγαθότητα, γνωρίζω τοῦ Πατέρα μου τὴν ἡμερότητα. Εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ μὲ ἐλεήσει μετανουῶντα, ἐφόσον δὲν μὲ κόλασε ἁμαρτάνοντα».

Ἔτσι, ἀγαπητοί μου, ὁ ἄσωτος γιὸς σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸν Πατέρα του, προσθέτοντας στὴν καλὴ βουλή καὶ τὴν ἀγαθὴ πράξη. Γιατὶ δὲν πρέπει μονάχα νὰ ἐπιθυμοῦμε τὴν ὠφέλεια, ἀλλὰ νὰ δείχνουμε μὲ πράξεις τὶς ἀγαθὲς ροπές. <Παρότι εἶναι βέβαιο ὅτι στὴν πορεία του πρὸς τὸν οἶκο τοῦ Πατέρα του ὁ Ἄσωτος, ὄντας ἡμιθανὴς σχεδόν, ἔπεσε στὴν γῆ πολλές φορές, σηκώθηκε ξαναέπεσε καὶ ξαναστάθηκε στὰ

πόδια του, διὰ τῆς πίστεως, κάποια μέρα ἔφθασε στοῦ σπίτι του>. Βρισκόταν ἀκόμη σὲ ἀπόσταση ἀπὸ αὐτό, πολὺ κοντὰ ὅμως στὸν πρέποντα τρόπο, ὑψώνοντας, δηλαδή, τὰ χέρια καὶ κτυπώντας τὸ στήθος του, τὸ ὁποῖο ὑπῆρξε ἐργαστήριο πονηρῶν ἐννοιῶν καὶ λογισμῶν, τὸ δὲ πρόσωπό του προσηλώνοντας στὴν γῆ, καὶ τὰ δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν του προβάλλοντας ὡς πρεσβευτές, προμελετώντας τὴν ἀπολογία του μὲ συντριβὴ καρδίας. Σὲ αὐτὴν τὴν κατάσταση, τὸν εἶδε ὁ καλὸς Πατέρας, ὁ ἀγαθὸς καὶ εὐσπλαχνὸς Θεὸς μας, ποὺ ἀναμένει τὴν μετάνοιά μας χρόνους πολλοὺς.

Τὸν εἶδε ὁ Πατέρας του καὶ τὸν σπλαγχνίσθηκε. Γιατί, ἂν καὶ εἶναι Θεὸς κατὰ τὴν φύση, εἶναι ὅμως Πατέρας κατὰ τὴν ἀγαθότητα. Ἐτρεξε, λοιπόν, ὁ Πατέρας, ἂν καὶ γέρος πιά, καὶ ἔπεσε στὸν τράχηλο τοῦ ἀσώτου γιοῦ του, καὶ τὸν φιλοῦσε ἀχόρταγα, ἀσταμάτητα. Δὲν περίμενε τὸν Ἄσωτο νὰ ἔλθει πλησίον Του, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔσπευσε νὰ προὔπαντήσῃ τὸ ἁμαρτωλὸ παιδί του. Δὲν σιχάθηκε τὸν τράχηλό του, ποὺ ἦταν μολυσμένος ἀπὸ τὴν ἀσωτεία καὶ τὰ πάθη· ἀλλὰ ἀφοῦ τὸν ἀγκάλιασε μὲ τὰ ἄχραντα χέρια του, τὸν καταφιλοῦσε μὲ ἀπληστία. Ποιόν; Αὐτὸν ποὺ πάντοτε ποθοῦσε, αὐτὸν ποὺ πάντοτε περίμενε!

Ὡ ξένων καταλλαγῶν! Ὡ τῆς παραδόξου συμφωνίας! Ὡ τῆς ἀφάτου καὶ φοβερᾶς φιλανθρωπίας! Ὁ ἁμαρτωλὸς δάκρυσε στὴν γῆ καὶ ὁ μόνος ἀναμάρτη-

τος ἐγκαταλείπει τὸν οὐράνιό Του θρόνο καὶ σπεύδει στὴν γῆ ἀπὸ φιλανθρωπία. Ποιὸς εἶδε ποτὲ Θεὸ νὰ κολακεύει ἁμαρτωλό; Ποιὸς ποτὲ εἶδε δικαστὴ νὰ φροντίζει μὲ περισσὴ ἀγάπη κατάδικο; Ἀλλ' ὅμως ἔγιναν αὐτὰ καὶ γίνονται συνεχῶς, ἐπειδὴ ἔτσι θέλει ὁ εὐκατάλλακτος Δεσπότης καὶ Θεός, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖ νὰ νικᾶται ἀπὸ τὸν ἑαυτό Του, ὁ γλυκὺς Πατέρας τῶν οἰκτιρῶν καὶ πάσης παρακλήσεως.

Ὡστόσο, ὁ ἄσωτος γιὸς δὲν ἀρκέστηκε σὲ ὅσα ἔπραξε πρὸς στιγμὴν ὁ Πατέρας του· ὄντας ἄσωτος στὰ ἔργα καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς μετανοίας, δὲν πίστεψε ὅτι ἐπαρκεῖ ἡ τόση φιλανθρωπία γιὰ τὴν σωτηρία του, ἐν σχέσει μὲ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτημάτων του. Ἀλλὰ ἐκεῖνα πού εἶχε στὸ μυαλό του, ἄρχισε νὰ ὁμολογεῖ μὲ ταπείνωση καὶ συντριβὴ καρδίας:

«Πατέρα - ἂν εἶναι σωστὸ νὰ Σε ἀποκαλῶ ἔτσι, καθὼς φοβοῦμαι πὼς ἁμαρτάνω, ὀνομάζοντάς Σε «Πατέρα» καὶ πὼς προσβάλλω μὲ τὴν κλήση αὐτὴ τὸ ἀνύβριστόν Σου ὄνομα - ἀκόμη κι ἂν ἡ συνείδησή μου δὲν μοῦ κλείνει τὰ χεῖλη, ἂν οἱ κακές μου πράξεις δὲν μοῦ δένουν τὴν γλῶσσα, ἂν ἡ ἁμαρτωλὴ ζωὴ μου ἐμποδίζει τὸν λόγο, Πατέρα μου, δέξαι δέηση ρυπαρῆ ἀπὸ στόμα ἀκάθαρτο. Πατέρα κατὰ χάριν καὶ Δημιουργὲ κατὰ φύσιν, ἁμάρτησα στὸν οὐρανὸ καὶ ἐνώπιόν Σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λέγομαι γιὸς Σου. Ἁμάρτησα, ὁμολογῶ τὰ παραπτώματά μου, δὲν κρύβω αὐτά,

πού βλέπεις, δὲν ἀρνοῦμαι αὐτά, πού ἤδη γνωρίζεις. Ὡς ὑπεύθυνος εἶμαι ἐδῶ, ὡς παράνομος κατακρίνομαι. *Ἀμάρτησα στὸν οὐρανὸ καὶ ἐνώπιόν Σου.* Φοβοῦμαι νὰ δῶ τὸν οὐρανό· φοβοῦμαι τὸ στερέωμα, διότι στέκει ἐκεῖ σὰν φωνὴ κατήγορου· φοβοῦμαι νὰ ἀτενίσω τὸ φῶς τῆς Θεότητός σου, ἔχοντας ρυπαροὺς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς μου. *Ἀμάρτησα στὸν οὐρανὸ καὶ ἐνώπιόν Σου καὶ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λέγομαι γιὸς Σου.* Ἴδού, ἀποκηρύττω τὸν ἑαυτό μου, ἐκφέρω καταδικαστικὴ ἀπόφαση ἐναντίον μου. Δὲν χρειάζομαι δικαστὴ νὰ μὲ καταδικάσει, δὲν χρειάζονται κατήγοροι νὰ μὲ ἐλέγξουν, δὲν ἔχω ἀνάγκη μαρτύρων γιὰ ἀποδείξεις. Ἔχω μέσα μου δικαστὴ ἀδέκαστο τὴν ἴδια τὴν συνείδησή μου· στὴν ψυχὴ μου ὑπάρχει τὸ φοβερὸ δικαστήριο· οἱ μάρτυρες μέσα στὴν σκέψη μου βρίσκονται, μὲ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια θεωρῶ τοὺς κατηγόρους μου. Τὰ ἄσεμνα, χυδαῖα καὶ πορνικὰ θεάματα μὲ κατακρίνουν, ἡ ἀσωτία μου μὲ καταισχύνει, οἱ πράξεις μου μὲ στηλιτεύουν, ἡ τωρινή μου γύμνωσις μὲ φανερώνει, αὐτὰ τὰ κουρέλια τῆς ντροπῆς πού φορῶ, μὲ ντροπιάζουν. *Δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λέγομαι γιὸς Σου· κάνε με σὰν ἓνα ἀπὸ τοὺς δούλους Σου.* Σὲ ἱκετεύω, Δέσποτα Κύριε, μὴ μὲ διώξεις ἀπὸ τὴν αὐλή Σου, γιατί θὰ μὲ νικήσουν ξανὰ τὰ πάθη, θὰ μὲ βρεῖ πάλι ὁ πολέμιος περιπλανώμενο, καὶ θὰ μὲ ἀπαγάγει ὡς ξένο· οὔτε ὅμως νὰ μὲ φέρεις κοντὰ στὴν μυστι-

κή Σου τράπεζα. Διότι δὲν τολμῶ νὰ ἀτενίσω τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων μὲ μάτια ἀκάθαρτα. Ἄφησέ με νὰ στέκω-
μαι μαζὶ μὲ τοὺς κατηχουμένους μέσα ἀπὸ τὶς θύρες
τοῦ ναοῦ, μὲ αὐτοὺς ποὺ μόλις τώρα ἔλαβαν ψήγματα
τῆς χάριτός Σου, ὥστε, θεωρώντας τὰ τελούμενα μυ-
στήρια, νὰ ποθήσω, σιγά-σιγά, νὰ μετάσχω πάλι σὲ
αὐτά· λουόμενος δὲ μὲ τὰ θεῖα νάματα, νὰ ἀποπλύνω
τὸν ρύπο τῶν παθῶν μου. Καὶ βλέποντας τοὺς θεῖους
Μαργαριτες (τὸ ἅγιο Σῶμα Σου) νὰ τοὺς γεύονται οἱ
εὐσεβεῖς, νὰ ἐπιθυμήσω καὶ ἐγὼ νὰ ἀποκτήσω χέρια
ἄξια νὰ τοὺς ὑποδεχθῶν».

Καθὼς ἔλεγε αὐτὰ ὁ Ἄσωτος, κλαίγοντας γοερά,
εἶπε ὁ γλυκὺς Πατέρας στοὺς δούλους Του. Ποιούς
δούλους; Στοὺς ἱερεῖς καὶ λειτουργοὺς τῶν ἁγίων Του
προσταγμάτων: «Φέрте ἀμέσως τὴν στολὴ τὴν πρῶ-
την καὶ ντύστε τον. Φέрте γρήγορα τὴν στολὴ τὴν
ὑφασμένη στοὺς οὐρανοὺς, αὐτὴν ποὺ κατεσκεύασε
τὸ πνευματικὸ πῦρ τῆς Θεότητος. Φέрте τὴν στολήν,
ποὺ ὑφαίνεται στὰ ὕδατα τῆς κολυμβήθρας. Ἐνδύσα-
τε αὐτόν, ποὺ γύμνωσε ἡ ἁμαρτία· ἐνδύσατε αὐτόν
ποὺ γύμνωσε ὁ διάβολος· ἐνδύσατε τὸν βασιλέα τῆς
κτίσεως· κοσμηστε ἐκεῖνον, γιὰ τὸν ὁποῖο κόσμησα τὸ
σύμπαν· Σᾶς παρακαλῶ, καλλωπίσατε τοῦ γιοῦ μου
τὰ λατρευτὰ μέλη. Δὲν μπορῶ νὰ τὸν βλέπω ἀκαλ-
λώπιστο· δὲν ἀνέχομαι νὰ παραμένει ἡ εἰκόνα μου
γυμνὴ καὶ τετραχηλισμένη. Θεωρῶ ντροπὴ δική μου

τὴν ντροπὴ τοῦ παιδιοῦ μου· θεωρῶ δόξα δική μου τὸν πλοῦτο τοῦ παιδιοῦ μου. Δῶστε καὶ δακτυλίδι στὸ χέρι του, γιὰ νὰ φορεῖ τὸν ἀρχαῖον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, φορώντας δὲ αὐτό, νὰ προστατεύεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἔτσι, περιφέροντας ὁ γιός μου τὴν σφραγίδα μου, θὰ εἶναι φοβερός στους ὄρατους καὶ ἀοράτους ἐχθρούς, καὶ φαινόμενος ἀπὸ μακριά, νὰ δείχνει τίνος Πατέρα εἶναι γιός. Δῶστε του καὶ ὑποδήματα στὰ πόδια του, γιὰ νὰ μὴν βρεῖ πάλι ὁ ὄφις γυμνὴ τὴν φτέρνα του καὶ τὸν προσβάλει μὲ τὸ κεντρί του, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς νὰ καταπατεῖ τὸ κεφάλι τοῦ δράκοντα, καὶ νὰ τρέχει ἀκούραστα στὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ, στὴς ἀτραπούς τῆς σωτηρίας».

Τί ἄλλο λέγει ὁ ἀγαθὸς Πατέρας; Αφοῦ φέρετε τὸ μοσχάρι τὸ σιτευτό, θυσιάστε το. Ποιὸν μόσχο σιτευτό λέγει; Ποιόν; Αὐτὸν ποὺ γέννησε ἡ δάμαλις Παρθένος Μαρία. «Φέρετε τὸν μόσχο τὸν ἀδάμαστο, ποὺ δὲν δέχθηκε τὸν ζυγὸ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ἀνηθικότητος, τὸν Παρθένο καὶ ἐκ Παρθένου, Αὐτὸν ποὺ ἀκολουθεῖ ὅσους Τὸν ἀκολουθοῦν, ὄχι ἀπὸ ἀνάγκη, ἀλλὰ μὲ τὴν θέλησή τους. Αὐτόν, ὁ Ὅποιος χωρὶς νὰ κάνει χρῆση τῆς παντοκρατορικῆς δυνάμεώς Του, πρόθυμα παραδίδεται γιὰ νὰ σφαγιασθεῖ ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς. Θυσιάστε, λοιπόν, Αὐτόν ποὺ ζωοποιεῖ τοὺς θυσιάζοντες· θυσιάστε τὸν Μελιζόμενο καὶ τοὺς μελίζοντας ἀγιάζοντα· θυσιάστε τὸν Μελιζόμενο καὶ μὴ διαιρούμενο·

θυσιάστε τὸν Ἐσθιόμενον, καὶ μηδέποτε δαπανώμενο· θυσιάστε Αὐτόν, πὸν καθιστᾶ μακαρίους ἐκείνους πὸν Τὸν γεύονται... Καὶ ἀφοῦ φάγομεν ὄλοι, ἅς εὐφρανθοῦμε· διότι ὁ γιός μου αὐτὸς ἦταν νεκρὸς καὶ ἀναστήθηκε, ἦταν χαμένος καὶ βρέθηκε. Ἄλλωστε γνωρίζετε τὴν πνευματικὴ εὐφροσύνη ἐσεῖς, οἱ ὅποιοι ἔχετε γευθεῖ τὰ δῶρα τῆς χάριτος, δηλαδὴ τῶν λειτουργῶν τὶς θεῖες ἱερουργίες, γνωρίζετε ἐπίσης αὐτούς, πὸν μιμούνται, μὲ τὶς ἀπλωμένες στὸν ἀριστερό τους ὤμο λεπτές ὀθόνες, τὰ φτερά τῶν Ἀγγέλων, καὶ οἱ ὅποιοι, περιφερόμενοι ἐντὸς τοῦ ναοῦ, φωνάζουν: *Μὴ τις τῶν κατηχουμένων· κανένας ἀπὸ ἐκείνους πὸν δὲν μποροῦν νὰ δοῦν τὸν Μόσχο τὸν σιτευτὸ, τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, νὰ θυσιάζεται· κανένας ἀπὸ ἐκείνους πὸν δὲν μποροῦν νὰ ἀντιληφθοῦν τὸ οὐράνιο Αἷμα τὸ ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· κανένας ἀνάξιος τῆς ζωντανῆς θυσίας, κανένας ἀμύητος στὴν εἰς Χριστὸν πίστη δὲν δικαιοῦται νὰ ψαύσει τὰ φρικτὰ Μυστήρια, τὴν μόνη ἀληθινὴ καὶ πάντιμη εὐωχία.*

Ἀδελφοί μου, ὅταν γίνονται καὶ λέγονται αὐτὰ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς οἰκίας, ὅταν οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι, δοξολογοῦντες, ἤδη ἔψαλαν, «Ἅγιος ὁ Πατήρ, ὁ ὁποῖος θέλησε νὰ θυσιάσει τὸν Μόσχο τὸν σιτευτὸ, τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, Ἅγιος ὁ Υἱός, Αὐτὸς πὸν πάντοτε θυσιάζεται ὡς Μόσχος μὲ τὴν θέλησή Του, Ἅγιος ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ ὅποιο τελεσι-

ουργεῖ τὴν θυσία», ὅταν, λοιπόν, γίνονταν ὅλα αὐτὰ, ὁ πρεσβύτερος γιός, πού μόλις εἶχε φθάσει ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, ἄκουσε τὶς μουσικὲς συμφωνίες καὶ τοὺς χορούς. Καὶ ἀφοῦ προσκάλεσε ἓνα δοῦλο, ρωτᾷ νὰ μάθει τί σημαίνουν αὐτὰ, «διότι ἀκούω, λέγει, στὰ αὐτιά μου κάποιον μυστικό ἦχο». Ὁ δοῦλος τοῦ ἀπαντᾷ: ὁ προφήτης Δαβὶδ ψάλλει μέσα στὸ σπίτι, «τότε ἀνοίσσουν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν Σου μόνους», καὶ προτρέπει τοὺς παρόντες στὸ τραπέζι λέγοντας, «Γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστός ὁ Κύριος». Ὁ δὲ Παῦλος, ὁ αὐθεντικός ἐξηγητὴς τῶν θείων μυστηρίων, φωνάζει δυνατά: «Τὸ Πάσχα, ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός». Ρωτᾷ ὁ πρεσβύτερος γιός: «Ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει, εὐφραίνεται καὶ χορεύει, χωρὶς ἔμένα; Ἄλλοι, κατὰ τὴν ἀπουσία μου, ἀπολαμβάνουν τὰ δικά μου Μυστήρια, καὶ μάλιστα στὸ σπίτι μου;» Ναι, ἀπαντᾷ ὁ δοῦλος: «διότι ὁ ἀδελφός σου ἐπέστρεψε, καὶ ὁ Πατέρας σου θυσίασε τὸ μυσχάρι τὸ παχύ, ἐπειδὴ χάρηκε πού τὸν δέχθηκε ὑγιαίνοντα».

Ὁ δίκαιος ἀδελφὸς ὠργίσθηκε καὶ δὲν θέλησε νὰ μπεῖ στὸ σπίτι. Παράδοξα πράγματα! Ὄργίσθηκε καὶ ἔγινε δοῦλος τοῦ φθόνου αὐτὸς πού καταπάτησε τὰ τερπνὰ τοῦ βίου; Πῶς, λοιπόν, ὁ Παῦλος λέγει: «ἐβουλόμην αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα»; Ἀλλὰ ὅμως, ἀδελφοί μου, ὁ Χριστός μας δὲν συνέταξε τὴν

Παραβολή, για να δείξει τὸν δίκαιο ἀδελφό ὡς ζηλόφθονο, ἀλλὰ για να ἀποκαλύψει τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτο τῆς χρηστότητας τοῦ Πατρός Του. Καὶ αὐτὸ γίνεται φανερὸ ἀπὸ ὅσα ἀκολουθοῦν. Τὸ εὐαγγελικὸ κείμενο ἀναφέρει ὅτι ὁ καλὸς Πατέρας, ἐξῆλθε ἀπὸ τὸν οἶκο του για να παρηγορήσει τὸν γιό του, τὸν πρεσβύτερο. Ὡ τῆς ἀνεκφράστου σοφίας! Ὡ τῆς θεοφιλοῦς προνοίας! Καὶ τὸν ἁμαρτωλὸ ἐλεεῖ καὶ τὸν δίκαιο κολακεύει· καὶ τὸν αὐτὸν πὺν ἔπεσε, σηκώνει καὶ τὸν ὄρθιο δὲν ἀφήνει να πέσει· καὶ τὸν πένητα καθιστᾷ πλοῦσιο, καὶ τὸν πλοῦσιο δὲν κάνει φτωχό, διὰ τοῦ φθόνου.

Ὁ πρεσβύτερος, ὁμως, εἶπε στὸν πατέρα του: «Τόσα χρόνια σοῦ δουλεύω καὶ οὐδέποτε παρέβλεψα ἐντολή Σου· για ἐμένα ὁμως δὲν ἔσφαξες ποτὲ ἔστω ἓνα κασικάκι, για να εὐφρανθῶ καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς φίλους μου. Ἐμένα πὺν «ζῶ φέροντας μηλωταῖς, δέρματα ζώων, μὲ κακοπάθεια στερήσεις καὶ θλίψεις. Ὅταν δὲ ὁ γιός σου αὐτὸς ἐπέστρεψε, αὐτὸς πὺν σε κατεφρόνησε καὶ κατέφαγε τὸν πλοῦτο σου μὲ τις πόρνες, ἀμέσως θυσίασες για χάρι του τὸν μόσχον τὸν σιτευτό. Καὶ οὔτε τὸν κατηγορήσεις, οὔτε τὸ Πρόσωπό Σου τὸ ἅγιο ἀπέστρεψες ἀπὸ αὐτὸν καὶ τὴν ἀθλιότητά του· ἀλλὰ εὐθύς ἀμέσως τὸν ἔβαλες στὸ σπίτι μας, καὶ μὲ λαμπρὴ στολή τὸν κόσμησες, καὶ τὸ πολύτιμο δακτυλίδι σου τοῦ φόρεσες, καὶ μὲ ὑποδήματα τὸν ἀσφάλισες καὶ τὴν τράπεζα εὐτρέπισες καὶ τις κανάτες γέμισες· καὶ

σάν νὰ μὴν ἔφθαναν ὅλα αὐτά, ἔσφαξες γιὰ αὐτὸν τὸ μοσχάρι τὸ παχὺ καὶ προσκάλεσες τοὺς πιστοὺς στὸ γλέντι, καὶ ἔκανες τοὺς Ἀγγέλους Σου νὰ χορεύουν, καὶ ἐντέλει παρασκεύασες ἓνα συμπόσιο πὸν ὁμοίον του δὲν ἔχει ὑπάρξει στὴν γῆ καὶ τὸν οὐρανόν. Τέτοιες δωρεές πρόσφερες, Κύριέ μου, στὸν ἄσωτο γιό σου, ὁ ὅποιος, ὡς μὴ ὠφείλε, καταφρόνησε τὴν ἀγαθότητά Σου καὶ καθύβρισε τὴν εὐγένειά Σου. Πῶς νὰ ἐκφραστῶ γιὰ τὸ βάθος καὶ τὸ πέλαγος τῶν οἰκτιρισμῶν Σου; Πῶς νὰ μὴ θαυμάσω τὸ πέλαγος τῆς εὐσπλαχνίας Σου; Ἐλεεῖς, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὅλους ἐμᾶς, διότι Ἐσὺ τὰ πάντα μπορεῖς, Ἐσὺ πάντα παραβλέπεις τὰ ἁμαρτήματα τῶν μετανοοῦντων ἀνθρώπων».

Καὶ ὁ καλὸς Πατέρας ἀπαντᾷ: *«Γιέ μου, ἐσὺ ἦσουν καὶ εἶσαι πάντοτε μαζί μου· ἐσύ δὲν χωρίσθηκες ποτὲ ἀπὸ τοὺς κόλπους μου· ἐσύ δὲν ἔχεις στερηθεῖ τὴν δόξα μου· ἐσὺ προσέχεις πάντοτε στοὺς ψαλμοὺς καὶ στοὺς ὕμνους· ἐσὺ βρίσκεσαι πάντοτε μαζί μὲ τοὺς Ἀγγέλους· ἐσύ, γιέ μου, ὅταν εἶσαι στὸ Θυσιαστήριον λέγεις μὲ παρηρησία, «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου».* Αὐτός, ὁμῶς, ὁ ἁμαρτωλὸς ἀδελφός σου προσῆλθε κατάκριτος καὶ κατησχυμμένος, ἔχοντας τὰ μάτια στὴν γῆ, καὶ μὲ συντετριμμένη καρδιά, φώναξε: *«Πάτερ, ἡμάρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου»*

Παιδί μου, πῶς νὰ ἀντέξω σὲ αὐτὰ τὰ συγκλονιστικά λόγια; Μποροῦσα νὰ μὴν ἐλεήσω τὸν γιό μου, ποὺ ἐπέστρεψε ἀπὸ τὸν θάνατο; Ἐσὺ ποὺ θυμώνεις δίκασε. Ὡς φιλάνθρωπος ποὺ εἶμαι, δὲν μποροῦσα νὰ κάνω κάτι ἀντίθετο ἀπὸ τὴν φύση μου. Δὲν μπορῶ νὰ ἀφήσω χωρὶς ἔλεος αὐτόν, ποὺ ἐγὼ δημιούργησα· δὲν μπορῶ νὰ μὴ λυπηθῶ αὐτόν ποὺ γέννησα ἀπὸ τὰ σπλάγχνα μου. Παιδί μου ἀγαπητό, ἐσύ ἦσουν καὶ εἶσαι πάντοτε μαζί μου καὶ ὅσα ἔχω, δικὰ σου εἶναι: ὁ οὐρανὸς δικός σου, τὸ στερέωμα δικό σου, ὁ ἥλιος δικός σου φωστῆρας, ἡ σελήνη δική σου ὑπηρέτρια, τὰ ἄστρα δικὰ σου πολύφωτα, ὁ ἀέρας δικός σου τροφέας, ἡ γῆ καὶ ὅσα φύονται δικὰ σου εἶναι, ἡ θάλασσα καὶ ὅσα βρίσκονται σὲ αὐτὴ εἶναι δικὰ σου. Ὁ κόσμος ὅλος, δικός σου, ἡ Ἐκκλησία, δική σου, τὸ θυσιαστήριο, δικό σου, ὁ μόσχος ὁ σιτευτός, δικός σου, ἡ θυσία, δική σου. Οἱ ἄγγελοι, δικοί σου, οἱ Ἀπόστολοι, δικοί σου, οἱ Μάρτυρες, δικοί σου. Τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα, δικὰ σου, ἡ Ἀνάσταση, δική σου, ἡ ἀθανασία καὶ ἡ ἀφθαρσία, δική σου, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, δική σου. Παιδί μου, μήπως πῆρα ὅσα ἔχεις καὶ τὰ ἔδωσα σὲ ἐκεῖνον; Μήπως σὲ γύμνωσα καὶ ἐκεῖνον ἔντυσα; Μήπως δὲν χάρισα τὸ ἔλεός μου ἀπὸ τὰ δικὰ μου πράγματα; Μήπως δὲν εἶμαι πατέρας καὶ τῶν δύο σας; Καὶ ἐσένα τιμῶ γιὰ τὴν ἀρετὴ, καὶ ἐκεῖνον ἐλεῶ γιὰ τὴν καλὴ ἐπιστροφή· καὶ ἐσένα ποθῶ γιὰ τὸν ἀγα-

θό σου βίο, καὶ ἐκεῖνον θέλω γιὰ τὴν μετάνοιά του. Καὶ ἐσένα ἀγαπῶ γιὰ τὴν ἀρετὴ σου, καὶ τὸν ἀδελφό σου δέχομαι γιὰ τὴν ταπείνωσή του. Ἐπρεπε νὰ εὐφρανθεῖς καὶ νὰ χαρεῖς, πὺν ὁ ἀδελφός σου αὐτός ἦταν νεκρὸς καὶ ζωντάνεψε, ἦταν χαμένος καὶ βρέθηκε. Ποιὸς ἄνθρωπος δὲν χαίρεται, βλέποντας νεκρὸ νὰ ἀνασταίνεται; Ποιὸς βρίσκει ἐκεῖνο πὺν ἔχασε, καὶ δὲν χαίρεται; Ἐλα καὶ σύ, γιέ μου, ἔλα παιδί μου, ἔλα νὰ εὐφρανθεῖς μαζί μας, σκίρτησε καὶ ἐσὺ μαζί μὲ τοὺς Ἀγγέλους καὶ ἀγκάλιασε τὸν δύστυχο ἀδελφό σου, καὶ ψάλλε καὶ ἐσὺ μὲ τὸν προφήτη Δαυῖδ ἐκεῖνο τὸ πνευματικὸ μέλος, πολὺ ταιριαστὸ στὸ τωρινὸ μας πανηγύρι: «Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· Μακάριος ἀνὴρ, ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν».

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἀκούσατε τὴν θεία Παραβολή· μάθατε τὸ περιεχόμενον, καὶ τὴν σημασίαν της ἐννοήσατε. Γνωρίζετε τώρα, ὅτι ἔχουμε Κύριον φιλάνθρωπον, πρᾶον καὶ ἀνεξίκακον, πὺν ἄλλο δὲν ἐπιθυμεῖ, παρὰ τὴν ἐπιστροφήν μας στὸν οὐράνιον οἶκον Του, στὴν θερμὴν ἀγκαλιά Του. Πρὸς Αὐτόν, λοιπόν, ἄς καταφύγουμε· ἐλάτε νὰ φωνάξουμε μαζί πρὸς Αὐτόν: Δέσποτα, Κύριε, φιλάνθρωπε, μονογενὴ Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτήσαμε στὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν Σου, καὶ δὲν εἴμασθε ἄξιοι νὰ ὀνομαζόμεσθε γιοὶ Σου. Ἀλλ' ὅμως ἔχουμε τὸ

θάρρος στοὺς οἰκτιροὺς Σου· ἔχουμε ἐνέχυρο τῆς φι-
 λανθρωπίας Σου τὸν Τίμιο Σταυρό, τὸν ὁποῖον ὑπέ-
 μεινες γιὰ μᾶς τοὺς ἀχαρίστους· ἔχουμε ἐγγυητὲς τῆς
 εὐσπλαγχνίας Σου τὴν ἄλλοτε Πόρνη, τὸν ἄλλοτε Λη-
 στή, τὸν ἄλλοτε Τελώνη, τὸν ἄλλοτε Ἀσωτο. Ἐξ αἰτί-
 ας αὐτῶν, ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἄθλιοι καταφεύγουμε στὴν
 φιλανθρωπία Σου. Ὅπως ἐκείνους, ἔτσι καὶ ἐμᾶς, πὸν
 προσπίπτουμε σὲ Ἐσένα, ἐλέησε. Καὶ ὅπως ἀνέστησες
 νεκροὺς μὲ τὴν Σταύρωσή Σου Κύριε, ἔτσι καὶ ἐμᾶς,
 τοὺς νεκρωμένους ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὴν ἀδιαφορία,
 ἀνάστησε καὶ ὀδήγησέ μας στὴν ἀτελεύτητη βασιλεία
 Σου, ἀμήν!

εις το ροικον αυτου η γαρ κειρος . α ποσορ μακρον της υπερηφαιας
 ποροσκειαι . κατακομοσ ανηθερο φαριαταις . ως περα νθεσι τοις
 κατορθωματασι φαρουμενος . σιμωδχε του ποου τελωνικς . πασοσ
 απολογισο γυμος . αμο μεν . ευκαρσοσ εσω τον ταπεινωσασ . υτω
 οδε . ποροσ ακαιρου υτοσ ακορ ποσ εσω τον . κατα εργατον υπεμεινσ
 γυμωσων . ου κηρ βελτιον υφειμερ αισ χρησασθαι ταισ φωραισ ;
 χ κηρ κρει πορ ακοισαι της προφητικησ φωρησ . λεγοσθησ . ταπει
 νωσθη τεσρω πορ κη . και υτωσει υμασ ; ου κηρ μαηροσ υμφορο
 κρατησαι της γωσθησ . ε φυλαξαι τον ταπεινον . ον ποροισ πομοις
 εκ ποσαστο ; ασ γαρ εν χρωσ . σιμη πυβραρε πασ . ταυτασ εμακαρει
 ερωτη τη φωρη . διεσ κορ ποστω . ου κηρ κοσε ταχυ ο φαριαταισ ετω
 γαρ αμμερον . οτι ακα φαρ τοσ εμαρ πορ κη πασ υηλοκαρδιοσ .
 χ κη δε διαληθη το καλοσ εεριν μερον . ο ποιει ηδ βεζιασσο . μη γρω τω
 η αριστερασου . ταχυ δε . εγνωσ αφωσ τερα . αλλη ρωσ της κερδοσι
 ερικηστω . η μεισοιω τουτελωνου την ταπεινωσων κησασμεβα .
 και τον αμαρτηματων το βρασ αποθωμεβα . υπερηφαιαν δε
 μισησωμεν . διησ ο φαριαταισ τον πλουτον τον αρε τον απωλεσεν .
 υπερηφαιοισ γαρ κσ ανητι ταυσε παι . ταπεινοι οδε διδωσ χαριμ
 αυτων ηδ βα και το κρατοσ εις τοσ αωρασ τον αωσωρον . αμηρ :-

† του εργατοισ ηρσ ημεων . ο αρχιεπισκοπικωσ ταμτιμου πορε
 του χρωσ πολεου . ομιλια εις τον ασω τον λον . και περιμετα
 ροιασ . και εις το ζυλον γρασ τον καλυκ πορηχ . κεισ της τμησ
 ρωσ η ημνημεγαλη εθεο πρεσβησ τουσ εστω φαφαια . προσησ
 τραπελα παραθεισα . και υπερχεομερον κρατηρα της ενθεου
 φιλοσοφιασ κερασασα . απαντα τον λαον . μαλλον δε πασαν οσ
 ειστωτην ηροικου μενη μεθισ . μεθισθησων τα γαρ φησιν ο προ
 φητησ . απο ποου τη τοσ οικοισου . και τον χειμαρρωσ της τρυ
 φησσοσ ποτειεσ αυτοισ . ο ταρ δε ηθωια γραφη λεγμενην . ου κηρ ορ
 λεγει μεθισκορ τα . αμα λογοσ φοβιζον τα . παρηκοουθησ δε τη
 τουσ εστω παροσια . ο της με ταμοιασ καρποσ . ακολουθησ γαρ τη
 τουσ εστωστωιμαται . ακορ ουθησαι τοσ καρποσ της με ταμοιασ .

**ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ,
ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΣΩΤΟΝ ΥΙΟΝ¹**

(Κῶδιξ Μ. Μετεώρου 366 (14^{ος} αἰ.) μετὰ συμπληρώσεων
ἐκ τοῦ κώδικος Μ. Μετεώρου 139 (16^{ος} αἰ.)

[φ. 17α] Αἰὲ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν, ἀδελφοί· διὰ ταύτης ἢ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν². Ἐν τούτῳ δὲ μάλιστα τῷ καιρῷ ἢ χρεωστοῦμεν τοῦτο ποιεῖν, διὰ τὴν ἡμῶν αὐτῶν ὠφέλειαν, κ(αὶ) τὴν ἢ εὐεργεσίαν τῶν μελλόντων ἐκ τῆς κο-

1 Ὁ λόγος πὸν παραθέτουμε ἐδῶ τὸ κείμενο τοῦ κώδικος τῆς Μονῆς 366 εἶναι ὅτι αὐτὸς παραδίδει ἀρχαιότερη παραλλαγή τοῦ κειμένου τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

2 Πράξεις, 17, 28

λυμβήθρας ἀνατέλλειν φωσθήρων. Καὶ γὰρ οὗτοι δι' αὐτῆς ἐκλάμπουσιν, (καὶ) ἡμεῖς δι' αὐτῆς ἐσώθημεν καὶ σωζόμεθα. Εἶπωμεν τοίνυν περὶ αὐτῆς [= τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ] καὶ ἡμεῖς, ἄπερ ἢ εἶπεν ὁ δεσπότης Χ(ριστὸς), ὁ φιλάν(θρωπ)ος Υἱὸς τοῦ φιλαν(θρώπ)ου Π(ατ)ρ(ός), ὁ μόνος ἢ ἀξιοχρεως τῆς πατρῶας εὐσπλαχνίας ἐξηγητῆς. Ἀναπτύξωμεν ἢ τοίνυν πᾶσαν τὴν τοῦ Ἀσώτου παραβολὴν, ἵνα μάθωμεν ἐξ αὐτῆς, ἢ πῶς δεῖ προσπελάζειν τῷ ἀπροσπελάστῳ, καὶ τὴν τῶν ἐπταισμένων ἡμῖν συγγνώμην αἰτεῖν. Ἀνθρωπὸς τις, [φησὶν] εἶχεν δύο υἱούς. Παραβολλικῶς ὁ Σωτῆρ, οὐ δογματικῶς διαλέγεται. Διὰ τοῦτο περὶ τοῦ ἢ ἰδίου Π(ατ)ρ(ός) ὡς περὶ ἀν(θρώπ)ου τινὸς ὁμιλεῖ, (καὶ) περὶ τῶν δούλων ὡς περὶ ἢ τέκνων λαλεῖ, ἵνα δεῖξη τοῦ Θεοῦ τὴν περὶ «τούς» ἀν(θρώπ)ους στοργήν. Ἀν(θρωπ)ός τις ἢ εἶχεν δύο υἱούς. Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ ἀν(θρωπ)ος; Ὁ Π(ατ)ήρ τῶν οἰκτιρμῶν, κ(αὶ) Θε(ός) ἢ πάσης παρακλήσεως. Τίνας δὲ ἔσχεν τοὺς δύο υἱούς; Τοὺς δικαίους, ἢ φησί, καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς· τοὺς ἐμμένοντας τοῖς θείοις προστάγμασι, καὶ τοὺς παραβαίνοντας τὰς δεσποτικὰς ἐντολάς. (Καὶ) εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ Π(ατ)ρί. Τίς ἐστὶν ὁ νεώτερος οὗτος υἱός; ἢ Ὁ τὴν γνώμην ἄστατον ἔχων, καὶ ταῖς αὔραις τῆς νεότητος ῥιπιλλζόμενος. Π(ατ)έρα ἐγνώρισεν ἢ φύσις τὸν πλάσαντα, εἰ καὶ μὴ ἢ ἐτίμησεν ἢ προαίρεσις τὸν ποιήσαντα. Π(άτ)ερ, δός μοι τὸ ἐπιβᾶλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καλῶς ἤτησε παρὰ Θεοῦ τὰ τοῦ

Θ(εο)ῦ· ἢ ἀλλὰ κακῶς, ἅπερ ἔλαβε, κατηνάλωσεν. [Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον ὁ π(ατ)ήρ]· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, ὡς ἢ οἶκον, ὅλον τὸν κόσμον· ἔδωκεν αὐτοῖς, ὡς κτίστης, ὅλην τὴν κτίσιν· ἢ παρέσχεν αὐτοῖς σώματα καὶ ψυχὰς λογικὰς, ἵνα τῷ λόγῳ χειρραγωγούμενοι μηδὲν ἄλογον πράξωσιν· ἐπέστησεν αὐτοῖς τὸν ἢ ἑαυτοῦ νόμον, τὸν φυσικὸν καὶ τὸν γραπτὸν, ἵνα ὡς οἶόν τε ἢ παιδαγωγῶ τινί, τούτῳ παιδαγωγούμενοι, πληρώσωσι τοῦ Δεῖσπότου τὸ βούλημα. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ταύτας ἡμέρας

[φ. 17β] συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος υἱός, ὡς νεώτερος ἔπραξεν. ἢ Καὶ ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν. Ἀπέστη ἀπὸ τοῦ Θ(εο)ῦ, καὶ ἢ ἀπέστη ὁ Θ(εὸς) ἀπ' αὐτοῦ. Οὐ βιάζεται γὰρ οὐδένα τῶν μὴ βουλομένων ἢ δουλεύειν αὐτῷ. Γνώμης γὰρ, οὐκ ἀνάγκης αἱ ἀρεταί. Καὶ ἐκεῖ ἢ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. Ἐκεῖ τῆς ψυχῆς ἢ τὸν πλοῦτον ἐκένωσεν· ἐκεῖ <τέρπων καὶ> τερπόμενος ἐναυάγησεν· ἐκεῖ ἢ παίζων καὶ παιζόμενος πένης ἐγένετο· ἐκεῖ ψυχοφθόρους ἢ ἡδονὰς ἀγοράζων, καὶ γελωτοποιοὺς ὠνούμενος, [πατέρα εἶλαβε δακρύων· καὶ] τὰς μὲν ἀρετάς, ἢ ἃς εἶχεν, ἀπέβαλε· τὰς δὲ κακίας, ἃς οὐκ εἶχεν, προσελάβετο. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα (οὐ πέφυκε γὰρ τοῖς αἰσχροῦς βιλλοῦσι παραμένειν ὁ πλοῦτος τῆς χάριτος), ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὸς ἢ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην. Ὅπου γὰρ τῆς σωφροσύνης ὁ σῖτος οὐ γελλωργεῖται, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρὸς· ὅπου τῆς

παρθενίας ὁ ἄρτος οὐ πέλλεται, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρός· ὅπου τῆς ἐγκρατείας ἢ ἄμπελος ἢ οὐ πεφύτευται, ἐκεῖ λιμὸς ἰσχυρός· ὅπου εὐφορία τῶν κακῶν, ἢ ἐκεῖ ἀφορία τῶν ἀγαθῶν· ὅπου εὐφορία πράξεων πονηρῶν, ἢ ἐκεῖ σπάνις τῶν ἀρετῶν· <Τότε οὖν> καὶ αὐτὸς ἤρξατο {τοῦ} ὑστερεῖσθαι. Οὐδὲν ἢ γὰρ αὐτῷ λοιπὸν παρέμεινεν, εἰ μὴ μόνον τὰ τῆς ἀκρασίας κακά. ἢ Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης. ἢ Πολῖται δὲ τῆς χώρας ἐκείνης εἰσὶν οἱ δαίμονες. Καὶ ἔπεμψεν ἢ αὐτὸν ὁ πολίτης <ἐκεῖνος> εἰς τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Οὕτω γὰρ ἢ τιμῶσιν οἱ δαίμονες τοὺς τιμῶντας αὐτούς· οὕτω φιλοῦσι ἢ τοὺς φιλοῦντας αὐτούς· τοιαύτας δωρεὰς χαρίζονται τοῖς ἢ πειθομένοις αὐτοῖς. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἢ ἐκ τῶν κερατίων, ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι. Τί ἐστὶν «ἐκ τῶν κερατίων ἢ ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι»; Τῶν κερατίων ἢ γεῦσις γλυκεῖα τις ἔστιν, [κατ' αὐτὸ δὲ] (καὶ) ἢ τραχεῖα. Τοιαύτη ἐστὶν καὶ τῆς ἀμαρτίας ἢ φύσις· εὐφραίνει ἢ μικρά, καὶ παιδεύει μεγάλα· τέρπει πρόσκαιρα, καὶ κολάζει ἢ αἰώνια. Εἰς ἑαυτὸν <δὲ> ἐλθὼν, καὶ λογισάμενος τὴν προτέραν ἢ μακαριότητα καὶ τὴν δευτέραν ἀθλιότητα, καὶ λαβὼν κατὰ νοῦν, τίς μὲν ἦν, ὅτε ἦν μετὰ τοῦ Θεοῦ <καὶ> πατρὸς> τεταγμένος, τίς δὲ γέγονεν ἢ ὑποταγεὶς τοῖς δαίμοσιν, εἶπεν ἑαυτῷ: Πόσοι μίσθιοι τοῦ

[φ. 18α] π(ατ)ρός μου περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῶ [ᾧδε] ἀπόλλυμαι; Πόσοι ἢ κατηχούμενοι κατα-

τρουφῶσι τῶν ἀγίων Γραφῶν, ἐγὼ δὲ λιμῶ τῶν θείων
 [λογίων] συνέχομαι; ὦ πόσων ἀγαθῶν ἑμαυτὸν ἐστέ-
 ρησα! ὦ πόσοις κακοῖς ἑμαυτὸν περιέβαλον! ὦ πό-
 σης ἀθλιότητος ἢ ἑαυτὸν περιέσπειρα! Τί γὰρ ἀφιστά-
 μιν τῆς μακαρίας <ἐκείνης> διαγωγῆς; ἢ τί δὲ ταύτης
 ἐντὸς ἐγενόμην τῆς θανατηφόρου ζωῆς; Ἐμαθον ἀφ'
 ὧν ἔπαθον, μὴ καταλιμπάνειν Θε(ε)όν· ἔμαθον κρα-
 τεῖν ἀεὶ τὸν φυλλάττοντα [τοὺς κρατοῦντας] αὐτόν·
 ἔμαθον μὴ πιστεύειν τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι, ἢ τοῖς
 διδασκάλοις πάσης ἀκαθαρσίας καὶ φθορᾶς. <Τί οὖν
 φησίν;> Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν π(ατέ)ρα μου.
 Ὑποστρέψω καλῶς, ὅθεν ἐξῆλθον κακῶς· ἢ ἀπέλθω
 πρὸς τὸν ἐμὸν ποιητὴν καὶ δεσπότην (καὶ) κηδεμόνα·
 καὶ ἢ προκαταλάβω τὸν προκαταλαμβάνοντα τοὺς
 πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφοντας. Πορεύσομαι πρὸς τὸν
 π(ατέ)ρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Π(άτ)ερ, ἢ ἤμαρτον εἰς
 τὸν οὐ(ρα)νὸν καὶ ἐνώπιόν σου· {καὶ} οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος
 ἢ κληθῆναι υἱός σου· ποιήσον με, ὡς ἓνα τῶν μισθίων
 σου. Ἀρκεῖ μοι ἢ πρὸς τὴν πρεσβείαν {μου} τοῦ πατρός
 μου τὸ ὄνομα· ἀρκεῖ μοι πρὸς ἢ σ(ωτη)ρίαν ταῦτα τὰ
 ῥήματα. Οὐ δύναται γὰρ ὁ π(ατ)ήρ ὁ ἐμός, προσα-
 γορευθεὶς παρ' ἐμοῦ «π(ατ)ήρ», μὴ φανῆναι τοῖς ἔρ-
 γοις π(ατ)ήρ· οὐ δύναται μὴ κινήσῃ τὰ σπλάγχνα
 τῆς εὐσπλαχνίας αὐτοῦ, εὐσπλαχνος ὢν· οὐ δύναται
 τὸ, «ἤμαρτον», ἀκούσας, μὴ δοῦναι συγγνώμην τοῖς
 ἐμοῖς ὀλισθήμασιν· οὐ δύναται τῆς ἐμῆς ἀκούσας ἢ

φωνῆς, μὴ ἐπιλαθέσθαι τῆς δικαίας ὀργῆς. Οἶδα πόσα
 δύ||ναται παρ' αὐτῷ ἢ μετάνοια· οἶδα πῶς ἰσχύει παρ'
 αὐτῷ τὰ δάκρυα· || οἶδα πῶς ἕκαστος ἀμαρτωλὸς πρὸς
 αὐτὸν ἀνανεύων, καὶ δακρύ(ων) || θερμῶς, λαμβάνει
 τῶν ἐγκλημάτων τὴν ἄφεσιν· οἶδα τοῦ Θε(ε)οῦ || μου
 τὴν ἀγαθότητα· οἶδα τοῦ π(ατ)ρός μου τὴν ἡμερότη-
 τα. Ἐλλειῖ με μετανοοῦντα, ὃν οὐκ ἐκόλασεν ἀμαρτά-
 νοντα. (Καὶ) ἀ||ναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν π(ατέ)ρα αὐτοῦ.
 Προσέθηκε τῇ καλῇ βουλῇ || (καὶ) τὴν πρᾶξιν. Δεῖ γὰρ
 ἡμᾶς μὴ μόνον βουλευέσθαι τὰ φίλα Θε(ε)ῶ, || ἀλλὰ
 καὶ τὰς ἀγαθὰς ὁρμὰς δεικνύειν ταῖς πράξεσιν. Ἐπι
 δὲ || αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος τοῦ τόπου, πλησίον δὲ
 ὄντος τοῦ || τρόπου, καὶ τὰς χεῖρας συνεχῶς ἐπιρῶρη-
 γνύντος τοῖς στέροισι,

[φ. 18β] καὶ τύπτ<οντος> τὸ στήθος, <ὡς> τῶν πονη-
 ρῶν λογισμῶν ἐργαστήριον, καὶ || τὸ πρόσωπον, ὡς
 ἀπρόσωπον, προσηλοῦντος τῇ γῆ, καὶ τοὺς || ὀφθαλ-
 μούς ἀπαιτοῦντος συμπρεσβευτὰς δοῦναι τὰς τῶν δα-
 κρύ(ων) || σταγόνας· καὶ προμελετοῦντος τὴν ἀπολογία-
 ν τῶν ἀνομιμάτ(ων), || εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ
 ἐσπλαγχνίσθη. Π(ατ)ήρ γὰρ ἦν τῇ χρηστό||τητι, εἰ καὶ
 Θε(ε)ὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει. Καὶ δραμῶν ἔπεσεν ἐπὶ || τὸν
 τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οὐκ ἀνέμει-
 νε || τὸν προσκεκροκότα πλησίον ἐλθεῖν, ἀλλ' αὐτὸς
 αὐτῷ προσυ||πήνησε· οὐκ ἐβδελύξατο τὸν τράχηλον,

<ὡς> ταῖς κηλίσι τῆς ἁσωτίας κατάστικτον {πεποίηκεν}. ἀλλὰ ταῖς ἀχράντοις αὐτοῦ ἢ χερσὶ περιλαβῶν, ἀπλήστως κατεφίλει τὸν πάλαι ποθοῦμεν(ον). ἢ Ὡ ξένων καταλλαγῶν! Ὡ παράδοξων σπονδῶν! Ὁ ἁμαρτωλὸς ἢ ἐπὶ τῆς γῆς ἐδάκρυσεν, καὶ ὁ μόνος ἀναμάρτητος οὐ(ρα)νόθεν ἔἰς αὐτὸν πρὸς τὴν φιλαν(θρωπ)ίαν ἐπέκλινε. Τίς εἶδε ποτὲ Θε(εὸ)ν κολακεύοντα ἁμαρτωλόν; Τίς εἶδε ποτὲ δικαστὴν τὸν κατάδικον ἢ θεραπεύοντα; Ἀλλ' ὅμως ἐγένετο ταῦτα καὶ γίνεται, [ἐπειδὴ οὕτως ὁ εὐκατάλλακτος βούλεται Δεσπότης καὶ Θεός]. Οὐ μὴν ἢ ἠρκέσθη τούτοις ὁ ἁσωτος [οὗτος υἱός], ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς τῆς μετανοίας ἔργοις ἢ ἁσωτος ὢν, οὐδὲ ἐνόμισεν αὐτῶ πρὸς τὴν τοσαύτην φιλαν(θρω)πίαν πρὸς ἢ τὴν τελείαν σ(ωτη)ρίαν ἀρκεῖν· ἀλλ' ἄπερ <ἐ>αὐτῶ <ἐ>μελέτησεν> εἰπεῖν πρὸς ἢ τὸν π(ατ)έρα, ταῦτα καὶ παρῶν διελέγετο μετὰ τοῦ πρέποντος ἢ αὐτῶ σχήματος: Π(άτ)ερ, εἴ γε ὅλως ἔξεστί μοι π(ατ)έρα σὲ εἰπεῖν· ἢ εἰ μὴ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων <πταισμάτων, καλῶν σε πατέρα>, ἐξαμαρτάνω· εἰ μὴ ὑβρίζω τῇ ἢ κλήσει τὸ ἀνύβριστον ὄνομα· εἰ μὴ κλείει μου τὰ χεῖλη τὸ συἢ νειδός· εἰ μὴ συνδυσμεῖ τὴν γλῶτταν ὁ τρόπος <τῆς πράξεως>· εἰ μὴ κωλύει ἢ τὸν λόγον ὁ βίος, δέξαι δέησιν ὄυπαρὰν ἐκ στόματος ὄυπαροῦ, ἢ Π(άτ)ερ, κατὰ χάριν, καὶ Δημιουργέ, κατὰ φύσιν. Ἐμαρτον, ὁμοἢ λογῶ τὰ παραπτώματα, οὐ κρύπτω ἄπερ βλέπεις, οὐκ ἀρνοῦμαι ἄπερ ἢ ἐπίστασαι· ὡς ὑπεύθυνος πρόκειμαι, [ὡς παράνομος κατακέκριμαι].

Ἡμαρτον εἰς τὸν ἢ οὐ(ρα)νὸν (καὶ) ἐνώπιόν σου· δέδοικα
καὶ τὰ ὄμματα εἰς τὸν οὐ(ρα)νὸν ἢ ἀνατεῖναι· φοβοῦμαι
γὰρ τοῦ στερεώματος τὴν μορφὴν, ὡς ἢ κατηγοροῦ φω-
νὴν· εὐλαβοῦμαι τῷ φωτὶ τῆς σῆς Θεότητος ἢ ἐνατενί-
σαι, ῥυπαροὺς ἔχων τοὺς τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς

[φ. 19α] ὀφθαλμούς. Ἡμαρτον εἰς τὸν οὐ(ρα)νὸν καὶ
ἐνώπιόν σου, [καὶ οὐκ εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱός σου]. ἢ
Ἐμαυτὸν ἀποκηρύττω, κατ' ἑμαυτοῦ ἀποφαίνομαι. Οὐ
δέομαι δικαστοῦ ἢ πρὸς {τὴν} ἀπόφασιν, [οὐ δέομαι κα-
τηγόρων πρὸς ἔλεγχον], οὐ δέομαι μαρτύρων πρὸς ἔγ-
γραφα· ἔνδον ἢ ἔχω τοῦ συνειδότος τὸν δικαστὴν προ-
καθήμενον· ἐν <τῇ> ψυχῇ βαστάζω ἢ τὸ φοβερόν δικα-
στήριον· ἐν τῷ συνειδότι περιφέρω τοὺς μάρτυρας, ἢ ἐν
τοῖς ἑμοῖς ὀφθαλμοῖς τοὺς κατηγοροὺς ἐπάγομαι. Τὰ
θέατρα ἢ κατηγοροῦσί μου, αἱ ἵπποδρομῖαι μου κατα-
κράζουσιν, αἱ θεωρίαι ἢ τῶν θηριομάχων καταβοῶσιν· ἢ
ἀσωτία θριαμβεῦει με, αἱ ἢ πράξεις μου στηλιτεύουσιν,
ἢ παροῦσα γύμνωσις μαστίζει με, αὐτὰ ἢ τὰ ῥάκη τῆς
αἰσχύνης, ἢ περιβέβλημαι, καταισχύνει με. Οὐκ ἢ εἰμι
ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων
σου. ἢ Μὴ τῆς σῆς ἀπελάσης με αὐλῆς, Δέσποτα, ἵνα μὴ
πάλιν ὁ πολέμιοις, ἰδὼν με πλανώμενον, ὡς ἀλλότριον
ἀπαγάγη· μήτε <πλησίον> ἢ ἐλκύσης [με] τῆς μυστικῆς
σου τραπέζης· οὐ τολμῶ γὰρ ὀφθαλμοῖς ἢ ἐναγέσιν
ὀρᾶν τῶν ἀγίων ἄγια. Ἐασόν με <στῆναι> μετὰ τῶν κα-

τηχουμέν(ων), ἢ ἔνδον τῶν θυρῶν τῆς ἐκκλησίας, ἵνα βλέπων τὰ ἐν αὐτῇ τελούμενα, ἢ ποθήσω κατὰ μικρὸν ταῦτα ἀναλαβεῖν πάλιν· ἵνα τοῖς θείοις ἢ νάμασιν ἐπαντλούμενος, ἀποσμήξω τῶν αἰσχυρῶν ἀσμάτων τ(ὸν) ἢ ῥύπον, τὸν ἐγκείμενον ταῖς ἐμαῖς ἀκοαῖς· ἵνα θεωρῶν τοὺς σοὺς ἢ Μαργαρίτας ἀρπαζομένους παρὰ τῶν εὐσεβῶν, ἐπιθυμήσω ἢ καὶ γὼ κτήσασθαι χειρας ἀξίας τῆς τούτων ὑποδοχῆς. Ταῦτα ἢ τοῦ <Ἀσώτου προσκρούσαντος>, καὶ μετὰ δακρύων βοῶντος, εἶπεν ὁ π(ατ)ήρ αὐτοῦ ἢ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ. Πρὸς ποίους δούλους; πρὸς τοὺς ἢ ἱερεῖς καὶ λειτουργοὺς τῶν αὐτοῦ προσταγμάτων. Ἐξενέγκατε ἢ τὴν στολὴν τὴν πρώτην, τὴν ἄνωθεν ὑφαντὴν· ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν ἐν τοῖς ὕδασι τῆς κολυμβήθρας ὑφαινομένην· ἐξενέγκατε ἢ τὴν στολὴν τὴν ἐκ τοῦ πν(ευματ)ικοῦ πυρὸς καταρτιζομένην, καὶ ἐνδύσαστε αὐτόν. Ἐνδύσατε αὐτόν, ὃν ἐγύμνωσεν ὁ διάβολος· ἐνδύσαστε τὸν βασιλέα τῆς κτίσεως· κοσμήσατε τοῦτον, δι' ὃν τὸν κόσμον ἐκόσμησα· καλλωπίσατε τοῦ υἱοῦ μου τὰ φίλτατα μέλη· ἢ οὐ φέρω <γὰρ> αὐτὸν ἀκαλλώπιστον καθορᾶν· οὐ φέρω τὴν ἐμὴν εἰκὸνα γεγυμνωμένην καταλιπεῖν· ἐμὸν ὄνειδος ἡγοῦμαι τὸ ὄνειδος

[φ. 19β] τοῦ ἐμοῦ υἱοῦ, ἐμὴν δόξαν ἡγοῦμαι τούτου τὴν εὐκλειαν. Δότε καὶ ἢ δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ· ἵνα φορῇ τὸν ἀρχαῖον τοῦ Πν(εύματος)· ἢ καὶ φορῶν

αὐτὸν φρουρηθῆ ὑπ' αὐτοῦ, ἵνα τὴν ἐμὴν σφραγίδα περι||φέρων, φοβερός <ἦ> πᾶσι τοῖς πολεμίοις, ἵνα πόρρωθεν φαίνεται, || ποίου π(ατ)ρ(ό)ς οὗτός ἐστιν υἱός. Δότε καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας || αὐτοῦ· ἵνα μὴ εὕρη πάλιν ὁ ὄφις γυμνὴν τὴν πτέρναν αὐτοῦ, <ἀλλ'> ἵνα <αὐτός> καταπατῆ τὴν τοῦ δράκοντος κεφαλὴν, ἵνα συντριβῆ τοῦ || πολεμίου τὰ κέντρα, καὶ ἵνα βαδίζῃ τὴν μακαρίαν ὁδόν. Καὶ ἐνέγκαντες || τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, θύσατε, [Τίς ἐστιν ἄρα «ὁ μόσχος ὁ σιτευτός»; Οὗτος πάντως], ὃν ἡ νέα δάμαλις, ἡ Παρθένος ἐγένε||νησεν. Ἐνέγκατε τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, τὸν μὴ δεξάμενον ἀμαρ||τίας ζυγόν, τὸν παρθένον καὶ ἐκ Παρθένου [τεχθέντα], τὸν ἀκολουθοῦντα || τοῖς ἔλκουσιν [αὐτόν]· τὸν ἐτοίμως ὑποκλίναντα τὸν αὐχένα τοῖς σφάτ||τειν ἐθέλουσι. Θύσατε <οὔν> τὸν θυόμενον καὶ μὴ νεκρούμενον· θύσατε || τὸν ζωοποιοῦντα τοὺς θύοντας· θύσατε τὸν μελιζόμενον, καὶ || τοὺς μελιζοντας ἀγιάζοντα· θύσατε τὸν μεριζόμενον καὶ μὴ δι||αιρούμενον· [θύσατε τὸν ἐσθιόμενον] παρὰ τῶν εἰδότην αὐτὸν, καὶ μηδέποτε δαπανώμενον· || θύσατε τὸν τοὺς ἐσθιόντας μακαρίους ἀπεργαζόμενον. Καὶ φα||γόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν· || ἀπολωλώς ἦν, καὶ ἠύρέθη. (Καὶ) ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἐπίστασθε || τὴν πν(ευματι)κὴν εὐφροσύνην, οἱ ταύτης γευσάμενοι· τῶν μὲν λειτουργ(ῶν) || τῆς θείας ἱερουργίας, τῶν μιμουμένων τὰς τῶν ἀγγέλων πτέρυγας || ταῖς λεπταῖς

ὀθόναίς ταῖς ἐπὶ τῶν ἀριστερῶν ὤμων κειμέναις, ἢ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περιτρεχόντων καὶ βοῶντων, «Μὴ τις τῶν κατη||χουμένων»³, μὴ τις τῶν κατασκοπῶν, μὴ τις τῶν μὴ δυναμένων ἢ ἰδεῖν τὸν Μόσχον τὸν [σιτευτόν] θυόμενον, μὴ τις τῶν μὴ δυναμένων θεάσασθαι ἢ τὸ οὐ(ρά)νιον αἷμα τὸ ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, μὴ τις ἀνά||ξιος τῆς ζώσης θυσίας, μὴ τις ἀνάξιος καὶ ἀμύητος, χεῖλεσι προσ||ψαύσῃ τῷ <θαύματι. Εἶτα> καὶ τῶν ἀγγέλων οὐ(ρα)νόθεν ἐπευφημοῦντ(ων) <καὶ λεγόντων>: ἢ «ἅγιος ὁ Πατήρ, ὁ θελήσας τυθῆναι τὸν Μόσχον τὸν σιτευτόν· ἅγιος ὁ Υἱός, ἢ ἅμα καὶ Μόσχος, ὁ ἀεὶ θυόμενος <ἐκῶν> καὶ ἀεὶ ζῶν· ἅγιος ὁ Παράκλητος, ἢ τὸ Πν(εῦ)μα τὸ Ἅγιον, τὸ τὴν θυσίαν τελεσιουργόν. Τούτων <οὔν> ἕνδον ἢ ἐπιτελουμένων ὁ πρεσβύτερος υἱός, ἐκ τῶν ἀγρῶν παραγενόμενος,

[φ. 20α] ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν· καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδ(ων), ἢ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτοῦ τί ἂν εἶη τοῦτο: «Ἦχος τις μυστικός περι||κτυπεῖ μου τὰ ὦτα», φησίν. <Ὁ δὲ παῖς εἶπεν αὐτῷ>: «Δα(υῖ)δ ὁ προφήτης ἕνδον μελωδεῖ, Τότε ἢ ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους⁴. Ὁ αὐτὸς πάλιν προτρέ||πεται πρὸς τὴν <ἐστίασιν> τοὺς παρόντας, καὶ λέγει: Γεύσα-

3 Θεία Λειτουργία, Δέησις ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων.

4 Ψαλμ. 50, στιχ. 20.

σθε, καὶ ἴδετε, ἢ ὅτι χρηστὸς ὁ Κ(ύρι)ος⁵. Παῦλος δέ, ὁ τῶν ἀγίων μυστηρίων ἐξηγητής, ἀνακράζει: ἢ «Τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός»⁶. «Ἡ Ἐκκλησία πανηγυρίζει ἢ μὴ παρόντος ἐμοῦ»; <φησί ὁ δίκαιος υἱός>. «Ἄλλοι τὰ ἐμὰ μυστήρια παρὰ τὴν ἐμὴν <ἀπουσίαν> ἢ μερίζονται»; Ναί, φησίν· «ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἤκει, (καὶ) ἔθυσεν ὁ π(ατ)ήρ σου ἢ τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὡργίσθη ἢ δὲ [= ὁ δίκαιος], καὶ οὐκ ἠθέλησεν εἰσελθεῖν. Ὡργίσθη ὁ δίκαιος, καὶ φθόνου ἐγένετο ἢ δούλος ὁ πατήσας τὰ τοῦ βίου τερπνὰ. Καὶ πῶς ὁ Παῦλος λέγει: ἢ «<εὐβουλόμην> εἶναι ἐγὼ αὐτὸς ἀνάθεμα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν ἢ συγγενῶν μου τῶν κατὰ σάρκα»;⁷ Καὶ οὐχ ἵνα βάσκανον δείξη τὸν δί||καιον, οὕτω τὸν λόγον ἐσημάτισεν ὁ Σ(ωτ)ήρ· ἵνα δείξη τὸν ὑπερβάλλοντα ἢ πλουτὸν τῆς χρηστότητος τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ.

Καὶ τοῦτο δηλοῖ τοῖς ἐφεξῆς: Ὁ γὰρ π(ατ)ήρ αὐτοῦ, φησίν, ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. Ὡ σοφίας ἀρρήτου, ἢ ὡ πρόνοιας θεοφιλοῦς· καὶ τὸν ἀμαρτωλὸν ἠλέησε, καὶ τὸν δί||καιον ἐκολάκευσε· (καὶ) τὸν κείμενον ἀνέστησε, καὶ τὸν ιστάμενον ἢ οὐκ ἀφήκε πεσεῖν· καὶ τὸν

5 Ψαλμ. 34, στιχ. 8.

6 Κορ. 5, 7.

7 Ρωμ. 9, 3 [= Ἡ ἐχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν κατὰ σάρκα].

πένητα πλούσιον ἀπέδειξε, καὶ τὸν πλούσιον οὐκ ἀφῆκε γενέσθαι φθόνῳ πτωχόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ π(ατ)ρί: Ἴδου τοσαῦτα ἔτη ἔχω δουλεύων σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον· καὶ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας ποτε ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου ἢ εὐφρανθῶ· ἀλλὰ περιέρχομαι ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ἢ ὑστερούμενος, θλιβόμενος, κακουχούμενος⁸. Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου ἢ οὗτος, ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ ἢ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν· καὶ οὐδὲ ῥήματι αὐτῷ ἐνεκάλεσας, οὐδὲ σχήματι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' αὐτοῦ· ἀλλ' εὐθέως ἢ αὐτὸν ἐξενοδόχησας, καὶ τῇ σῆι στολῇ κατεκόσμησας, καὶ τῷ σῶ ἢ δακτυλίῳ περιήστραψας, καὶ τοῖς ὑποδήμασι περιέφραξας, ἢ καὶ τὴν τράπεζαν ἐκαλλώπισας, καὶ τοὺς κρατῆρας ἐπλήρωσ(ας), καὶ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν κατέσφραξας, καὶ πρὸς τὴν εὐωχίαν

[φ. 20β] τοὺς πιστοὺς συνεκάλεσας, καὶ τοὺς ἀγγέλους εἰς <χορὸν> ἐκίνησας, ἢ καὶ ξένον οὐ(ρα)νοῦ καὶ γῆς συμπόσιον συνεκρότησας· καὶ τηλικαύτας ἢ παρέσχες δωρεὰς τῷ καταφρονήσαντι τῆς σῆς ἀγαθότητος, καὶ ἢ τὴν εὐγένειαν καθυβρίσαντι. Τί εἶπω πρὸς τὸ πέλα-

8 Εβρ. 11, 37. [= ...] ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρης ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι].

γος τῶν σῶν ἢ οἰκτιρῶν; πῶς θαυμάσω τὸ πέλαγος
 τῆς σῆς γαληνότητος; ἢ Ἐλεεῖς, Κύριε, πάντα, ὅτι [πά-
 ντα] δύνασαι, καὶ παρορᾶς ἀν(θρώπων) ἀμαρτίας διὰ
 ἢ μετανοίας. Ὁ δὲ <πατήρ> εἶπεν αὐτῶ: τέκνον, σὺ πά-
 ντοτε μετ' ἐμοῦ ἢ εἶ· σὺ τῶν ἐμῶν οὐκ ἐχωρίσθης κόλ-
 πων ποτέ· σὺ τῆς ἐμῆς εὐκλείας οὐκ ἀπεστερήθης· σὺ
 ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις προσανεσχέθης ἢ ἀεὶ· σὺ μετὰ τῶν
 ἀγγέλων μου συντυγχάνεις διαπαντός· ἢ σὺ τῶ θυσι-
 αστηρίῳ μου παριστάμενος, μετὰ παρῶρησίας βοᾶς, ἢ
 «Π(άτ)ερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνο-
 μά σου»⁹. Οὗτος δὲ [ὁ Ἄσωτος] προἰσῆλθέ μοι κατακε-
 κριμένος καὶ κατησχυμμένος, τὸ πρόσωπον ὠθῶν ἢ εἰς
 τὴν γῆν, καὶ μετὰ στυγνῆς φωνῆς καὶ μορφῆς ἀνεβόη-
 σεν: Π(άτ)ερ, ἢ ἡμάρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου,
 καὶ οὐκ εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι ἢ υἱός σου· ποίησόν με ὡς
 ἓνα τῶν μισθίων σου. Τί εἶχον ποιῆσαι ἢ πρὸς ταῦτα τὰ
 ῥήματα; Μὴ ὑπακοῦσαι; Ἡδυνάμην μὴ ἐλεῆσαι ἢ τὸν
 ἐμὸν υἱὸν προσφυγόντα μοι; Σὺ δίκασον ὁ θυμούμενος.
 ἢ Ἄλλ' οὐ πέφυκα, φιλάν(θρώπος) ὦν, ἀπάνθρωπόν τι
 βουλεύσασθαι· οὐ δύναμαι μὴ ἐλεεῖν, ὃν ἐποίησα· οὐ
 δύναμαι μὴ οἰκτεῖρειν, ὃν ἐκ ἢ τῶν ἐμῶν σπλάγχχνων
 ἐγέννησα. Σὺ, <τέκνον>, πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ ἢ τὰ
 ἐμὰ πάντα, σὰ ἐστίν· ὁ οὐ(ρα)νὸς σός ἐστιν, τὸ στερέω-
 μα σόν, ἢ ὁ ἥλιος δαδουῆχος σός, ἢ σελήνη θεράπεινα

9 Ματθ. 6, 9-13.

σή, οί ἀστέρες λαμ || πτῆρες σοί, ὁ ἀῆρ τροφεὺς σός, τὰ ἐναέρια σά· ἡ γῆ καὶ τὰ ἐξ || αὐτῆς σά, ἡ θάλασσα καὶ τὰ ταύτης ἔγγονα σά, ὅλος ὁ κόσμος || σός, ἡ Ἐκκλησία σή, τὸ θυσιαστήριον σόν, ὁ μόσχος ὁ σιτευτὸς σός, || ἡ θυσία σή, οἱ ἄγγελοι σοί, οἱ ἀπόστολοι σοί, οἱ || μάρτυρες σοί· τὰ παρόντα σά, τὰ μέλλοντα σά, ἡ ἀνάστασις σή, ἡ ἀθανασία (καὶ) ἡ ἀφθαρσία σή, || ἡ βασιλεία <τῶν οὐρανῶν> σή, ἅπαντα τὰ φαινόμενα καὶ τὰ νοούμενα σά. || Μὴ τὰ σὰ λαβῶν, ἐκείνῳ προσήγαγον; Μὴ σὲ ἀπέδυσσα, κἀκεῖνον || ἐνέδυσσα; Οὐχὶ ἐκ τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἐχαρισάμην τὸ ἔλεος; || Οὐχ ὅμοιός εἰμι κἀκεῖνου καὶ σοῦ πατῆρ; Καὶ σὲ τιμῶ διὰ τὴν ἀρετὴν,

[φ. 21α] κἀκεῖνον ἐλεῶ διὰ τὴν μεταβολήν· καὶ σὲ ποθῶ διὰ τὴν ζωὴν, κἀκεῖν(ον) || ἐλεῶ διὰ τὴν καλλίστην ἐπιστροφὴν· (καὶ) σὲ διὰ τὴν πολιτείαν ἀγαπῶ, || καὶ τὸν σὸν ἀδελφὸν διὰ τὴν μετάνοιαν προσδέχομαι.

Εὐφρανθῆναι || δὲ καὶ χαρῆναι σε ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν· || ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὐρέθη. Τίς βλέπων νεκρὸν ἀνιστάμενον, οὐκ εὐ||φραίνεται; Τίς εὐρὼν ὃν ἀπώλεσεν, οὐκ ἀγάλλεται; Δεῦρο οὖν, εὐ||φράνθητι σὺν ἐμοί, (καὶ) σκίρτησον σὺν τοῖς ἀγγέλοις, καὶ περίπτυσαι || χαίρων τὸν ἀδελφόν σου, καὶ σύμψαλλε μετὰ τοῦ Δα(υῖ)δ ἐκεῖνο τὸ πν(ευματ)ικ(όν) || μέλος, τὸ πρόπον τῇ παρουσίᾳ πανηγύρει· «Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν || αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθη-

σαν αἱ ἁμαρτίαι»¹⁰. Ἦκούσατε τῆς ἥθειας παραβολῆς, ἔγνωτε τὸν σκοπὸν αὐτῆς καὶ τὴν δύναμιν· ἔμαθετε πῶς φιλάν(θρωπ)ον ἔχομεν Κ(ύριον). Αὐτῷ τοίνυν προσφύγωμ(εν), ἥ καὶ δεῦτε, κοινῇ πάντες <φωνῆ> βοήσωμεν πρὸς αὐτόν: Δέσποτα, μονοἰγενὲς Υἱὲ τοῦ Θεοῦ ὦ, ἡμάρτομεν εἰς τὸν οὐ(ραν)ὸν καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ ἥ οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι κληθῆναι υἱοὶ σου· ἀλλὰ [θαρρόου-μεν] τοῖς σοῖς οἰκ(τιμοῖς)· ἔχομεν βοήθειαν τῆς σῆς φιλαν(θρωπ)ίας τὸν τίμιον Σταυρόν σου, ἥ ὃν ὑπέμεινας δι' ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς· ἔχομεν ὑμνητὰς τῆς ἥ σῆς εὐσπλαγχνίας τὴν ποτε πόρνην, καὶ τὸν ποτε τελώνην, τὸν ποτε ἥ ληστὴν καὶ τὸν ποτε διώκτην. Διὰ τούτων γὰρ πάντας ἡμᾶς διε(γείρεις) προστρέχειν τῇ σῇ ἀγαθότητι [Κύριε]. Ὡς ἐκείνους μακαρίους καὶ ἀοι(δίμους) ἀνέδειξας, οὕτως καὶ ἡμᾶς σοὶ προσπίπτοντας οἰκτεῖρον· ἥ ὡς ἀνέστησας νεκροὺς σ(τ(αυ)ρωθεῖς), οὕτως καὶ ἡμᾶς νεκρωθέντας ἐν ἥ(μαρτίαις) [διὰ φιλανθρωπί-ας] ἀνάστησον, ἥ ἵνα ἀπολαύσωμεν μετὰ τῶν ἀπολυτροῦ(μένων) τῆς σῆς ἀναστάσεως. Ταῦτα λέγοντες, ἐπιγνώμεν καὶ ἐ(πιμείνωμεν), ἥ ἵνα εἴπη καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁ δεσπότης ἡμῶν Ἰ(ησοῦς) Χ(ριστός): ἥ «Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν»¹¹. (Καὶ) ὑμεῖς δὲ οἱ μέλλοντες ἥ [τὴν τοῦ Βασιλέως σφραγίδα, ἥ γουν] τῆς τοῦ βαπτί-

10 Ρωμ. 4, 7.

11 Ματθ. 9, 29.

σματος ἀπολαύειν δωρεᾶς, πάντα λογισμὸν ἀ||πορρίψαντες ἀν(θρώπιν)ον, τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐπὶ τὸν οὐ(ρά)νιον Νυμφίον || εὐθύνατε. [Ὁ Κύριος ἐγγύς, μηδὲν μεριμνᾶτε]· ἐπὶ θύραις ὁ Βασιλεύς, ὁ λυτρωτῆς ἐφέστηκεν, || ὁ ἰατρὸς τοῖς πιστεύουσι πάρεστι, τὸ ἰατρεῖον ἠνέφκται, τὰ || φάρμακα πρόκεινται, ἡ κολυμβήθρα πάντας προσδέχεται, || ἡ χάρις ἐξήπλωται, παρὰ τοῦ Π(ατ)ρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πν(εύματος).

[φ. 21β] Μακάριοι οἱ καταξιούμενοι τοιαύτην φορέσαι στολήν. Μόνον ὑμεῖς || τῆς πίστεως τὰς λαμπάδας ἀνάψατε, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς εὐσεβεί(ας) || δαψιλῶς ἐπιβάλλετε, ἵνα ὅταν γένηται νυκτὸς ἢ φωνὴ ἢ λέγουσα, || «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐξέλθητε εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ»¹² ἔτοιμοί ἐσται || μετὰ φαιδρῶν τῶν λαμπάδων, χορεύοντες καὶ βοῶντες· Εὐλογη||μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κ(υρίου). Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

12 Ματθ. 25, 6.

